

UKRATKO... Broj 40

GODINA XVIII. - RUJAN - PROSINAC 2007.

VAŽNA OBAVIJEST ZA NAŠE ČLANOVE

KAKO OSTVARITI PRAVO NA TELEFAKS I BUDILICU ZA GLUHE

*Peace waves
a magic wand over this
world,
and behold,
everything is softer and
more beautiful.*

Kenneth Sandberg

Christina

Mirko

Stjepan

Philip

*Thank you for your cooperation and
wishing you the best for the coming year.*

Donacija Vlade RH

Str. 2

Vijesti iz WFD i

EUD-a

Str. 4

Milijun potpisa za prava
osoba s invaliditetom

Str. 7

Posjet Krapini

Str. 18

Izlet za pamćenje

Str. 20

Smijmo se na

vlastiti račun

Str. 22

Vječni optimist

Str. 24

Sudbina Zavoda

u Ilici

Str. 27

*Čestitka, koja nam je stigla od
Svjetske federacije gluhih...*

*...Zahvaljujemo na
suradnji i želimo
vam sve najbolje u
nadolazećoj godini*

»UKRATKO...«
glasilo Hrvatskog saveza
gluhih i nagluhих

Izlazi prema potrebi

ADRESA:

10.000 Zagreb,
Palmotićeve 4

Telefon:

++385 (1) 48 14 114,

Fax:

++385 (1) 48 35 585

E-mail:

hrv.savez-gluhih@zg.t-com.hr

Web-stranice:

HSGN

Žiro-račun:

2360000 -1101743237
(Zagrebačka banka)

Devizni račun:

2360000-1101743237
(Zagrebačka banka)

UREDNIŠTVO:

Nadica Hadžović,
urednica,

Andrija Halec, odgovorni
urednik,

Antun Bakan tehnički
urednik,

Andrija Žic, lektor

Članovi uredničkog
odбора:

Vesna Ivasović,

Milan Ristić,

Tajana Biskupić,

Katica Copić,

Petar Šakić

VIP na vjetrometini kritike...

Žestoke reakcije na novinsku vijest o donaciji 2 milijuna SUVAG-u

U komentarima objavljenim na Internetu brojni anonimni autori obrušili su se na VIP. Njihovo stajalište je uglavnom ovo: "Umjesto da se donacija dađe gluhima, novac su bez ikakva natječaja VIP-ovci dali ustanovi koja gluhima brani komunikaciju znakovnim jezikom - iako se na svojim reklamama VIP koristi onim što SUVAG zabranjuje - znakovnim jezikom! Poznato je da je škola za gluhe djecu «Slava Raškaj» u teškoj situaciji, potrebno ju je obnoviti i osuvremeniti. Novac je dobila ustanova koja je već i od akcije «Dajmo da čuju!» dobila značajna sredstva, a oni kojima najviše treba ostali su kratkih rukava.

Prenosimo nekoliko pojedinačnih reakcija, radi informiranja naših čitatelja, bez želje i namjere da ocjenjujemo ili kritiziramo potez VIPa, koji ima puno pravo raspolagati svojim novcem i odlučivati kome dati donaciju. Hrvatski savez gluhih na razne je načine u dugogodišnjoj suradnji s VIPom dobio za svoje članstvo vrijednosti koje daleko nadmašuju donaciju SUVAGU. Tisuće članova Saveza uživa korist od povoljnijih uvjeta koje nam je VIP odobrio za korištenje mobilne telefonije i to ne smijemo zaboraviti, niti smijemo biti zavidni ili omalovažavati ono što druge organizacije i ustanove rade za gluhe i nagluhe.

"Niste pomogli gluhe već školi koja ne radi za dobro gluhih. Tim novcem moglo se napraviti mnogo više, npr. osnovati Zaklada za školovanje gluhih! Klub mladih, ali svih mladih, a ne samo onih školovanih po verbotonalnoj metodi, jer njih je malo, treba obuhvatiti i one koji nakon završene osnovne škole idu ili u srednju školu Centra «Slava Raškaj», ili u redovnu srednju školu pa traže pomoć tumača. Riječ je o gluhima." - (Tapatavka)

"Nemam ništa protiv toga što je SUVAG dobio lovu. 'Tko prvi djevojci, njemu djevojka!' Očito su sposobniji nego druge ustanove koje se brinu o gluhima. Ali, u reklamama i spotu, u kojima sudjeluju gluhe osobe, znakovnim se jezikom traže donacije za SUVAG?! To zaista nema veze sa realnošću. Najgore je i to što se Suvag ne brine o gluhima, SUVAG ZARAĐUJE na gluhima." (Drugi roditelj)

... "gluhi od toga neće imati koristi, ali to nije ni prva ni zadnja nepravda koju su doživjeli, preživjet će bez vaših/naših novaca, iskorišteni, oni i njihov jezik (u lijepoj reklamama koja ga popularizira i osvještava javnost za njihove potrebe) za ustanovu koja taj isti jezik zabranjuje i obezvrjeđuje. Žao mi je kad vidim ono «hvala» na kraju reklame, tako ironično poklonjeno onima koji bi ih pljesnuli po prstima zbog znakova, a na tom istom znakovnom zgrću pare i ovaj put podlo šute, ne odričući se zarade na račun tog jezika. Investicijska banka Meryll Lynch npr. pomaže gluhima tako da ih zapošljava, daje novac za visoko obrazovanje mladih gluhih, čini gluhim klijentima dostupnom komunikaciju sa službenicima i financijskim savjetnicima...ali, takve stvari nisu vam pale na pamet. To je samo jedan primjer uspješnih tvrtki koje najprije rade analizu potreba pa onda usmjeravaju svoj novac." (vipological)

N. Hadžović, urednica

Stižu nam čestitke!

HRVATSKA ČETVRTA U SVIJETU RATIFICIRALA KONVENCIJU!

Od dr. Yerkerera Anderssona, čelnika Američke nacionalne udruge gluhih i bivšeg predsjednika Svjetske federacije gluhih, dobili smo poruku: "Čestitke hrvatskoj na ratifikaciji Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom!"

U prilogu ovog pisma dr. Andersson nam je poslao kopiju propćenja s WEB-stranica UN kako su Panama i Hrvatska 3. i 4. država koje su ratificirale konvenciju (Panama 7. kolovoza, Hrvatska 15. kolovoza).

Obje države potpisale su i dodatni dobrovoljni Protokol, a nisu dale nikakve prigovore ni pridržaje na tekst konvencije.

Konvenciju su dosad potpisale 102 države, a 57 od njih istovremeno su potpisale i Protokol.

Radujemo se što je Hrvatska među prvih nekoliko država koje su Konvenciju ratificirale.

Potpredsjednica naše Vlade **Jadranka Kosor**, nije se šalila kad je prilikom objavljivanja teksta Konvencije obećala da ćemo biti brzi!

Zahvaljujemo i čestitamo, s nadom da ćemo i u primjeni odredbi Konvencije biti prvi i beskompromisni....!

KAKO OSTVARITI PRAVO NA TELEFAKS I BUDILICU ZA GLUHE

Pravo na telefaks i druga surdotehnička pomagala za gluhe regulirano je člankom 80. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanju prava na ortopedska i druga pomagala (NN 89/2007).

Pravo na telefaks ima osoba s potpunim gubitkom sluha koja je starija od 18 godina života, pod uvjetom da živi sama ili živi u kućanstvu s osobama koje također imaju potpuni gubitak sluha, odnosno ima Rješenje o TO od 70%, a koji postotak oštećenja glasi isključivo na gubitak sluha!

Telefax Panasonic KX-FL403FX

Za dokazivanje takvog statusa osoba mora priložiti

**IZJAVU O ČLANOVIMA
ZAJEDNIČKOG KUĆANSTVA** (koja se može kupiti u svim dućanima NN gdje se prodaju različiti Obrasci).

Ako u kućanstvu ima više osoba s potpunim gubitkom sluha pravo na telefaks ima samo jedna osoba, (a svi zajedno imaju pravo poimence na vlastitu budilicu), pa usput mogu zatražiti **DOZNAKU za jedan telefaks i DOZNAKU poimence za budilicu. Obratite pozornost kada ispunjavate IZJAVU o zajedničkom domaćinstvu da su na popisu samo gluhe osobe...**

Postupak je sljedeći:

1. Od liječnika opće prakse treba tražiti uputnicu za audiološki centar ili ORL specijalisti u svrhu davanja **DOZNAKE** za dodjelu telefaks-uređaja za gluhe, te i **DOZNAKU** za budilicu. Kada idete s uputnicom **audiologu**, sa sobom obvezno ponesite audiogram i rješenje o TO od 70%, ako to nemate, onda zatražiti nove pretrage sluha...
2. S dobivenom **DOZNAKOM** od specijaliste i potpisanom izjavom o zajedničkom kućanstvu treba otići u područni ured HZZO-a. koji će iste proslijediti nadležnom Povjerenstvu za pomagala koje izdaje suglasnost, odnosno odobrenje da se telefaks može isporučiti.
3. S ovjerenom **DOZNAKOM** ide se podignuti telefaks-uređaj i budilicu za gluhe na određenu adresu gdje je ugovorni isporučitelj pomagala za gluhe prema vašem području. (U Zagrebu je to na adresi J. Gotovca br.1, ili Vlaška ulica br. 121-123)
4. Za popunjavanje **IZJAVE** o članovima zajedničkog kućanstva potrebno je obratiti se za savjet vašoj organizaciji gluhih.

SVJETSKA FEDERACIJA GLUHIH ŽIVNULA NAKON KONGRESA!

Dogodilo se nešto neuobičajeno: iz Svjetske federacije Gluhih stigao nam je mailom Bilten SFG za rujnu 2007. koji detaljno opisuje najnovije akcije i planove Federacije. Prenosimo ukratko (uz par riječi našeg komentara) najzanimljivije vijesti, s nadom da će ovakvo informiranje postati redovita praksa. To bi stvorilo jaču povezanost središnjice SFG s nacionalnim organizacijama, a to može snažno utjecati na obostrano življe djelovanje u korist gluhih.

Najveća dosad Opća skupština SFG!

Opća skupština SFG u Madridu, uoči 15. Svjetskog kongresa gluhih, okupila je delegate čak 94 države pa je po tome bila rekordna, najveća Opća skupština u povijesti Svjetske federacije! Sastanak uoči skupštine bio je izvanredno uspješan, jer su mnogi delegati dali vrijedne priloge u diskusijama o ciljevima i budućnosti SFG.

Sljedeći Kongres na afričkom kontinentu!

Južna Afrika i Turska jedine su ponudile da budu domaćini 16. Svjetskog kongresa SFG, godine 2011. S velikim uzbuđenjem prihvaćena je kandidatura Južne Afrike, jer ovo će biti prvi put da se Kongres održava na "Crnom kontinentu".

Afrika i Skandinavija i dalje vode u SFG...

Markku Jokinen iz Finske ponovno je izabran za predsjednika SFG, Feliciano Sola Limia iz Španjolske za podpredsjednika. Nadalje ostaju u Odboru SFG i ovi stari članovi: Colin Allen (Australija), Tomas Hedberg (Švedska), gđa Hanne Kvitvaer (Norveška), Joseph Murray (USA) i Valerij Rukhledev (Ruska federacija). Izabrana su 4 nova člana: dvije Afrikanke - Wilma Newhoudt-Druchen (Južna Afrika), Deborah Oyuu lyute (Uganda) te Bikash Dangol (Nepal) i Johan B. Wesemann (Nizozemska). Među članovima odbora i dalje nema nikoga iz zemalja Središnje i Južne Europe, koje su bile kolijevka Federacije (Italije, Francuske, Njemačke i dr. uključujući i Hrvatsku, zemlju koja je II. svjetskim kongresom veoma osnažila tu organizaciju).

Priznanje Španjolskoj konfederaciji gluhih

Glavno tajništvo i Odbor SFG zahvalni su Španjolskoj federaciji gluhih na uspješnoj organizaciji Kongresa i na tome što su Skupštini i Kongresu prisustvovali mnogi delegati iz zemalja u razvoju, uz financijsku pomoć Španjolskog ministarstva vanjskih poslova.

www.wfdeaf.org

To je web adresa na kojoj se mogu dobiti detaljniji podaci o Svjetskom kongresu, a SFG obećava u sljedećem broju svog biltena dati daljnje informacije o radu Kongresa.

Projekti

SFG počela je u srpnju 2007. raditi na Projektu pripreme planiranja globalne edukacije o ljudskim pravima Gluhih. Član Odbora SFG, g. Colin Allen iz Australije, angažiran je kao koordinator Projekta, skupa s gđom Nanny Nordstrom, djelatnice za informiranje pri Glavnom tajništvu SFG u Helsinkiju.

U razdoblju 2007. - 2008. SFG će organizirati 7 regionalnih sastanaka sa ciljem izrade ankete o položaju i potrebama Gluhih po regijama. Evo popisa kojim će redom biti organizirani regionalni sastanci:

- Srednjeeuropsko i Srednjeazijsko regionalno tajništvo EEMARS (Middle Europe and Middle Asia Regional Secretariat)
- WFDRSA/P (WFD Regional Secretariat for Asia and the Pacific)
- SARS (South America Regional Secretariat)
- RSMCAC (Regional Secretariat for Mexico, Central American and the Caribbean)
- RSESA (Regional Secretariat for Eastern and Southern Africa)
- West Africa region
- Arab region

Ovaj projekt financiraju švedske udruge SHIA u Internacionali osoba s invaliditetom za međunarodnu pomoć (DPI).

Međunarodni tjedan i Međunarodni dan Gluhih 2007.

SFG je 22. rujna posebnom mail okružnicom upozorila sve organizacije članice i njihove medije da se ovogodišnji Tjedan gluhih slavi od 23. do 28. rujna, a Dan Gluhih 29. rujna. Evo sadržaja okružnice:

Priopćenje za tisak

Svjetska federacija gluhih (SFG) poziva zajednicu Gluhih cijeloga svijeta da proslavi Međunarodni dan Gluhih kao i Međunarodni tjedan Gluhih

SFG potiče cjelokupnu svjetsku zajednicu Gluhih, a naročito svoje organizacije redovne članice da obilježe Svjetski dan i Svjetski tjedan svjesnosti o Gluhima slavljenjem svojih nacionalnih znakovnih jezika, educiranjem javnosti o znakovnim jezicima i jezičnim pravima gluhih kao i korištenjem ove prilike za snažniji polet u provođenju postojećih zakonodavnih kampanja. Osim toga SFG se nada da će nacionalne organizacije surađivati s organima vlasti u mijenjanju, gdje je to potrebno, nacionalnog zakonodavstva, da bi Konvencija o pravima osoba s invaliditetom mogla biti ratificirana. Od velike je važnosti skrenuti pozornost političara, organa vlasti i šire javnosti na uspjehe kao i na probleme zajednice Gluhih.

Kanadski savez gluhih u ovom će razdoblju organizirati okupljanja u petak, 28. rujna 2007. u cilju podrške znakovnom jeziku i pravu gluhe djece na obrazovanje.

Američka nacionalna organizacija gluhih priredit će 28. rujna dan "Slavimo američki znakovni jezik", te će također podržati opće ciljeve SFG, od kojih se jedan posebno usredotočuje na ostvarivanje ljudskih prava posredstvom znakovnih jezika.

29. rujna 2007. Meksička federacija gluhih također slavi Međunarodni dan Gluhih povorkom koja će istaknuti ljudska prava Gluhih.

SFG potiče sve ostale organizacije članice da proslave Međunarodni tjedan gluhih i Međunarodni dan gluhih, kako bi se podigla svijest o znakovnim jezicima i promicala jezična prava!

Sigurno će i mnoge druge nacionalne organizacije proslaviti Međunarodni dan i tjedan Gluhih i SFG im želi najveći uspjeh u organiziranju raznih priredbi.

Anketa o stanju organizacija gluhih u svijetu.

Iz Glavnog tajništva SFG poslana je 13. veljače 2007. anketa o stanju nacionalnih organizacija gluhih, članica SFG. Dosad je primljeno 75 odgovora iz sljedećih država:

Afganistan, Albanija, Argentina, Australija, Austrija, Bangladesh, Bjelorusija, Belgija, Republika Benin, Brazil, Bugarska, Kamerun, Kanada, Čile, Kolumbija, Republika Kongo, Kostarika, Bjelokosna Obala, Hrvatska, Kuba, Češka, Danska, Dominikanska Republika, Ekvador, Salvador, Estonija, Fidži, Finska, Gambia, Gruzija, Njemačka, Gvatemala, Gvineja, Mađarska, Indonezija, Irska, Izrael, Italija, Kuvajt, Latvija, Litva, Madagaskar, Malezija, Malta, Meksiko, Mozambik, Namibija, Nepal, Nizozemska, Novi Zeland, Niger, Nigerija, Norveška, Panama, Peru, Poljska, Portugal, Ruska Federacija, Ruanda, Senegal, Srbija, Slovačka, Slovenija, Južna Afrika, Šri Lanka, Sudan, Švedska, Švicarska, Sirija, Tanzanija, Turska, Uganda, Ukrajina, SAD, Zimbabve.

U svijetu ima nešto manje od 200 država, na Kongresu u Madridu bili su delegati 94 države, a 75 država, prema rezultatima ove ankete, održava stalnu vezu sa SFG. Bosne i Hercegovine kao ni Crne Gore nema na popisu država iz kojih je primljen odgovor na anketu. Na organiziranju ankete, kao i na mnogim drugim akcijama SFG, radili su uglavnom dobrovoljni suradnici, jer SFG slabo stoji s plaćenim djelatnicima. Hrvatski savez je na brojna pitanja ove ankete savjesno i detaljno odgovorio. Šteta je što dobiveni podaci iz 75 zemalja nisu (dosad) objavljeni jer iz njih bi bilo moguće dobiti sliku stanja gluhih u velikom dijelu svijeta.

Traže se gostoprимci za sastanke Odbora SFG

Tijekom rujna u Helsinkiju Finskoj se sastala Radna grupa za reorganizaciju SFG, koja je raspravljala o budućnosti Federacije.

89. sastanak Odbora SFG bit će 22.-24. listopada u Danskoj. SFG je zainteresiran za održavanje budućih sastanaka svog Odbora u raznim državama članicama, pa se nacionalne organizacije koje su spremne ponuditi gostoprимstvo mogu prijaviti Glavnom tajništvu SFG radi dogovora.

Odbor SFG (WFD Board) je čelni organ upravljanja Federacijom (nekad smo ga zvali "Biro SFG"; to je kao kod nas "Predsjedništvo").

Sekcija Gluhe mladeži Svjetske federacije (WDYS - World Federation of Deaf Youth Section) održala je svoju skupštinu u Španjolskoj, neposredno nakon Omladinskog kampa. Novo izabrani članovi odbora su g. Lars Knudsen, podpredsjednik (delegat Danske), gđa Melissa Malzkuhn, tajnica (SAD), gđa Cho Hee.Kyung (Južna Koreja), g. Danijel Greenwood (Novi Zeland) i g. Roberto Suarez (Španjolska). Za predsjednika izabran je Juan Angel de Gouveia, a za blagajnicu Juliette Dalle (Francuska).

Omladinski kamp ove je godine bio izvanredno uspješan, okupio je 101 mladih gluhih ljudi iz 41 države - više nego ikada do sada, otkako su se ovi kampovi počeli organizirati 1995. u Austriji. - Sljedeći kamp bit će 2009. godine u Slovačkoj. Dječji kamp SFG planiran je u Venezueli 2010. godine. Nakon toga će kamp za mlade biti u Južnoj Africi, prilikom sljedećeg Svjetskog kongresa, 2011. O Sekciji mladeži SFG mogu se naći podaci na www.wfdeaf.org/youth

KONGRESNA REZOLUCIJA

15. SVJETSKOG KONGRESA SVJETSKE FEDERACIJE GLUHIH

16. - 22. srpnja 2007. u Madridu, Španjolska

Svjetska federacija gluhih (SFG), njezine organizacije članice i sudionici 15. Svjetskog kongresa Svjetske federacije Gluhih u Madridu, Španjolska, 16. - 22. srpnja 2007.:

Ponovno potvrđujući da gluhim ljudima pripadaju ista ljudska prava kao i svim drugim društvenim skupinama te da je različitost bitan faktor u zajednici gluhih,

Priznavajući važnost djece i mladeži; gluhoslijepih; gluhih s invaliditetom; useljenika; domorodačkog stanovništva; lezbijki, homoseksualaca, transseksualaca i biseksualaca; ljudi na selu; vjerničkih manjina; građana odmaklije dobi; i svih gluhih osoba kao građana u društvu, s jednakim pravima i obvezama poput ostalih građana,

Naglašavajući da će se prihvaćanjem pozitivnih akcija ubrzati ostvarivanje jednakosti sviju,

Naglašavajući da je znakovni jezik ljudsko pravo svih članova zajednice Gluhih, uključujući one koji se služe pomagalima ili implantatima,

Potvrđujući ponovno da višejezično obrazovanje znakovnim jezikom daje gluhim i nagluhim najveću mogućnost da postignu pun status građana i mogućnost uživanja ljudskih prava,

Složili su se da SFG i njezine članice:

- Imaju obvezu zajednički djelovati na promicanju ratifikacije od strane vlada, te primjene Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, osiguravajući na taj način gluhim ljudima potpuno postizanje svih ljudskih prava na istom temelju kao i drugim građanima.
- Moraju zajedno raditi kao kolektiv, s tim da organizacije iz razvijenih zemalja moraju djelovati u uskom partnerstvu s onima iz zemalja u razvoju.
- Moraju usvojiti mjere za edukaciju i senzibilizaciju zajednice Gluhih u pogledu različitih skupina osoba i kultura unutar šire kulture Gluhih.
- Moraju promicati programe i politiku jednakosti među spolovima, kako bi se osigurao pun razvitak i osnaživanje žena te usvojile mjere za suzbijanje nasilja i zloporabe gluhih žena.
- Prihvatiti odgovornost da se čuvaju, promiču i štite znakovni jezici i kulturna baština; te da se formulira jezična politika tako da se osnaži znakovni jezik, uključujući nacionalne znakovne jezike.
- Prihvatiti obvezu uske suradnje sa školama i prosvjetnim vlastima da bi se promicalo pravo gluhe djece na višejezično/višekulturalno obrazovanje kao i primjena programa osposobljavanja za razvijanje zdrava identiteta kod sve gluhe djece, njihovih obitelji i djece gluhih roditelja.

- Također štiti pravo na obrazovanje znakovnim jezikom djeci s kohlearnim implantatom i drugim pomoćnim senzornim tehnologijama.
- Odgovorni su za sankcioniranje zapošljavanja Gluhih profesionalaca na svim područjima koja utječu na život Gluhih ljudi.
- Dužni su promicati razvijanje odgovarajućih programa obuke i kvalificiranja za tumače znakovnog jezika, te poštovati načela SFG u pogledu suradnje s tumačima.
- Moraju ugraditi u svoje djelovanje načela za dosljednu primjenu univerzalnog dizajna u tehnološkim inovacijama i novim proizvodima i službama.
- Moraju formulirati izjavu o svojoj brizi i prioritetima za Gluhe u bioetici, te za ostvarivanje kvalitetne medicinske i kirurške skrbi za gluhe, na načelima ljudskih prava.
- Preuzeti obvezu za uspostavljanje mentorstva i programa pozitivnog vodstva za gluhu mladež, pa aktivno uključiti mlade u politiku kreiranja odluka i njihovu primjenu.
- Prihvatiti odgovornost za promicanje zapošljavanja i neovisnosti putem ekonomskog osnaživanja Gluhih.
- Primiti odgovornost za promicanje ravnopravnog pristupa svih Gluhih službama za mentalno zdravlje.

U programima i akcija koje razvijaju i provode SFG i njezine organizacije članice mora se voditi računa o svim gluhim osobama. Posebna pozornost treba biti posvećena obrazovanju, kako u razvijenim zemljama tako i u zemljama u razvoju, kako bi se eliminiralo svako dalje zaostajanje koje ima kao posljedicu nezaposlenost, siromaštvo, bolesti i manjak samopouzdanja. Obrazovanje gluhih, osobito u zemljama u razvoju, mora biti inicijativa Gluhih iz tih zemalja, kako bi uključilo korištenje njihovih nacionalnih znakovnih jezika i kulture.

Jezična i kulturna prava gluhih useljenika moraju se poštovati i treba im osigurati pomoć za učenje jezika i kulture njihove nove domovine.

Tumači znakovnog jezika temeljni su izvor podrške u ostvarivanju ljudskih prava i pune pristupačnosti. Pojam "tumač znakovnog jezika" uključuje ne samo čujuće, već i gluhe tumače, a isto tako i vodiče-tumače za gluhoslijepe osobe.

Tehnologija i učenje uz pomoć elektronike i računala nude pristup informacijama te su od životne važnosti za strukturirano i neformalno učenje i razvijanje neovisnosti. Načela univerzalnog dizajna omogućit će gluhim osobama pun pristup komunikacijama i ostvarivanju njihovih ljudskih prava.

Ravnopravna i adekvatna dostupnost službi za mentalno zdravlje, posredstvom znakovnog jezika i kulture gluhih, uz zapošljavanje gluhog stručnog osoblja, temeljno je pravo gluhih.

S obzirom na porast broja starijih osoba po demografskim statistikama, pozornost treba posvetiti programima i službama za starije gluhe građane.

Znakovni jezici služe kao neophodno sredstvo za prenošenje kulture i znanja. Status i priznavanje znakovnog jezika u cijelom svijetu bit će osnaženi jezičnom politikom, istraživanjem, očuvanjem i učenjem znakovnih jezika. Znakovni jezici moraju biti sastavni dio svih nacionalnih školskih programa.

Svjetska federacija gluhih (SFG), njezine organizacije-članice i sudionici 15. Svjetskog kongresa Svjetske federacije gluhih suglasili su se s proglašenjem ove Kongresne rezolucije i njenim podnošenjem svim vladama i organima vlasti, uz zahtjev da se poštuje ostvarivanje **LJUDSKIH PRAVA POSREDSTVOM ZNAKOVNIH JEZIKA.**

EUROPSKA UNIJA GLUHIH INFORMIRA

(Sažet prikaz najzanimljivijih tekstova iz biltena "EUD Update", listopad 2007.)

BUDIMPEŠTA, 7. PROSINCA 2007.: MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O UN KONVENCIJI O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM.

Europska unija gluhih (EUD) u zajednici s Mađarskim savezom gluhih organizator je ove Međunarodne konferencije kojoj je cilj da analizira koliko je javnost u svijetu upoznata s konvencijom i kako napreduje primjena, te da potakne organizacije gluhih da se više založe za ovu stvar. Budimpešta nije daleko pa se možemo nadati da će na njoj sudjelovati delegati našeg Saveza, kao i stručni i društveni djelatnici zainteresirani za potpunije ostvarivanje ljudskih prava osoba s invaliditetom. Prijave se šalju na ime djelatnice Dalma Földes via http://www.sinosz.hu/ftp/dokumentumok/_jubileum/regform_english.doc.

SFG I EUD - ZAJEDNO!

89. sjednica odbora (predsjedništva) Svjetske federacije gluhih održana je tijekom listopada 2007. u Castberggardu, u Danskoj. Radilo se tri dana, donesene su brojne odluke i rješenja, a posebno je bilo zanimljivo i korisno što su zajedno sjedili čelnici Svjetske federacije i Europske unije gluhih, tako da su mogli usporediti planove i projekte obiju organizacija, kako bi se izbjeglo dupliranje. Pozdravljeni su novi članovi Odbora SFG Johan WESEMANN, Wilma NEWHOUDT-DRUCHEN i Deborah IYUTE. Održan je i susret s voditeljima Programa za mlade voditelje organizacija gluhih.

NOVI UPRAVITELJ EUD

Dosadašnja izvršna upraviteljica (administratorka) Europske unije gluhih, gospođa Karin VAN PUYENBROECK, nakon 4 godine otišla je na novo radno mjesto u državnu upravu Flandrije pa je EUD zaposlio kao privremenog upravitelja Johana VERSTRAETE. On je Belgijanac koji je studirao na Gallaudetu te na Sveučilištu Havaja i Manoe. Osim za vođenje administracije bit će u EUD zadužen za dokumentaciju i publikacije.

SURADNJA KONFEDERACIJE EUROPSKIH SINDIKATA I EUROPSKOG FORUMA OSOBA S INVALIDITETOM

Ove dvije velike organizacije imale su u Lisabonu sastanak da bi dogovorile dugoročnu i puniju suradnju u suzbijanju diskriminacije na poslu. Iako je suradnja ovih organizacija počela još 2001. i dalje se osobe s invaliditetom suočavaju s nezaposlenošću tri do četiri puta češće nego neinvalidne osobe. Donesena je Deklaracija, a kao glavne točke djelovanja navode se primjena

Europskih smjernica o zapošljavanju bez diskriminacije, pa hitna ratifikacija Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, u kojoj se izričito priznaje osobama s invaliditetom pravo na rad, zatim usvajanje obuhvatnog zakonodavstva protiv diskriminacije u svim državama EU.

117 DRŽAVA POTPISALO UN KONVENCIJU O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM.

Među novim potpisnicima Konvencije i protokola je i Crna Gora. Ali Konvenciju je do početka listopada ratificiralo samo 11 država, a još nedostaje 9 ratifikacija da bi stupila na snagu.

2000 OSOBA NA JAVNOM SKUPU PODRŠKE OSOBAMA S INVALIDITETOM.

U Bruxellesu, Belgija, održano je svečano, multikulturalno i šareno okupljanje na otvorenom radi davanja potpore borbi za prava osoba s invaliditetom. Organizator je bio Europski forum za osobe s invaliditetom (EDF). Došle su među ostalima i delegacije gluhih 10 europskih zemalja.

Blizu podija za govornike bio je veliki otvoreni kombi pun kutija s preko 1,200.000 potpisa podrške pravima osoba s invaliditetom. Kutije su na ovom skupu uručene nazočnim čelnicima EU. U zrak je pušteno na tisuće balona s natpisom: "DJELUJMO DANAS ZA BOLJE SUTRA".

Predstavnici belgijskih vlasti, umjetnici, nevladine organizacije, članovi Europskog parlamenta bili su nazočni da pruže svoju potporu kampanji. Hans-Gert PÖTTERING, predsjednik Europskog parlamenta održao je govor, a tako i Margot WALSTRÖM, podpredsjednica Europske komisije.

I mi u Savezu gluhih sudjelovali smo u davanju podrške svojim potpisima.

ARGENTINA: GLUHI KANDIDAT ZA ZASTUPNIKA U PARLAMENTU

Prvi put u povijesti argentinske politike jedan je 100% gluhi kandidat došao na listu za nacionalni parlament, predložen u provinciji Buenos Aires. Ta osoba služi se znakovnim jezikom, aktivist je u borbi za prava gluhih. Argentinski gluhi ovo smatraju povijesnim događanjem pa očekuju da će u buduću sve političke partije imati i gluhog kandidata. Ime gluhog kandidata je Adrian Reynoso, rođen je 1965. Nema završen fakultet, a radio je razne poslove. Svi detalji o njemu mogu se dobiti na www.adrianreynoso.com.ar.

(Iz biltena "EUD Update" listopad 2007.)

ZNAČAJNA DJELATNOST BRITANSKE UDRUGE ZA GLUHE RODITELJE

Dobili smo iz Londona pismo gospođe Sabine Iqbal, predsjednice i utemeljiteljice humanitarne udruge "Gluhi roditelji Ujedinjenog kraljevstva"(Deaf Parenting UK - DPUK). Ovo je prva nacionalna organizacija koja zastupa interese milijuna gluhih roditelja, koji u 90% slučajeva imaju djecu zdrava sluha.

Udruga je osnovana godine 2001., a 2004. registrirana je kao humanitarna organizacija. Geslo joj je: "Razvijajmo samopouzdanje i samoodlučivanje gluhih roditelja, dajmo im podršku". Gluhi roditelji i stručni suradnici izradili su web stranice Udruge i na sve načine djeluju kako bi rušili društvene barijere koje danas gluhim otežavaju pristup temeljnim informacijama i službama za roditelje. Iako su zasad mogućnosti udruge skromne, ima samo jednu stalno zaposlenu stručnu osobu, ipak uspješno ukazuje na probleme gluhih roditelja, organizira tečajeve i preko dobrovoljnih suradnika pomaže mnogima. Za gluhe majke tijekom trudnoće i poroda suradnjom s medicinskim i drugim službama osigurane su sve usluge i savjetovanje, uključujući pomoć tumača znakovnog jezika.

Potpora roditeljima nastavlja se tijekom odgoja djeteta, kod upisa u osnovne i srednje škole. Udruga im pomaže u komunikaciji sa školama i zdravstvenim službama. Ne smije se dogoditi da zbog gluhoće u bilo čemu budu zaboravljeni ili zapostavljeni.

Zanimljiva je tvrdnja utemeljitelja da su Udrugu osnovali prvenstveno zbog nebrige organizacija gluhih za poteškoće njihovih članova - gluhih roditelja. Dosadašnja iskustva u radu Udruge pokazala su da gluhi roditelji imaju niz specifičnih problema, na primjer:

- Oni često misle da obrazovanje djeteta počinje upisom u školu. Zato njihova djeca ne dobivaju u prvim godinama života potrebnu pomoć u učenju jezika pa već na startu nisu izjednačena s ostalom djecom.

- Gluhi roditelji ne uključuju se u organiziranu edukaciju roditelja jer stručno školsko i zdravstveno osoblje ne umije s

njima komunicirati, a često uopće ne vodi računa o njima.

- Kod gluhih veća je vjerojatnost da će imati probleme s mentalnim zdravljem, oni češće zbog izoliranosti doživljavaju poslijeporođajnu depresiju.

- Gluhi roditelji ne znaju svoja roditeljska prava pa socijalne službe često samovoljno mjesto njih odlučuju, ili im čak uskraćuju pravo na roditeljsku skrb, dajući djecu u ustanove ili starateljima.

U Udruzi su zabilježeni neki zanimljivi slučajevi iz prakse:

+ Troje čujuće djece gluhih roditelja igralo se u sobi, prskajući se vodom iz otvorene slavine. Smočili su pod pa kad su im roditelji naredili da vodu zatvore jedno se dijete poskliznulo i udarilo glavom u zid. Odvedeno je u bolnicu, a socijalna služba odmah je sve troje djece oduzela roditeljima i poslala u ustanovu! Često socijalni radnici i ne pitaju što se dogodilo, već im je dovoljno što su roditelji gluhi pa da donesu ovakve drastične odluke.

+ Britanska nacionalna televizija (BBC) godine 2004. je emitirala dokumentarac o paru mladih gluhih roditelja pri porodu djeteta. Uz pomoć Udruge sporazumijevanje je obavljeno korištenjem olovke i notesa.

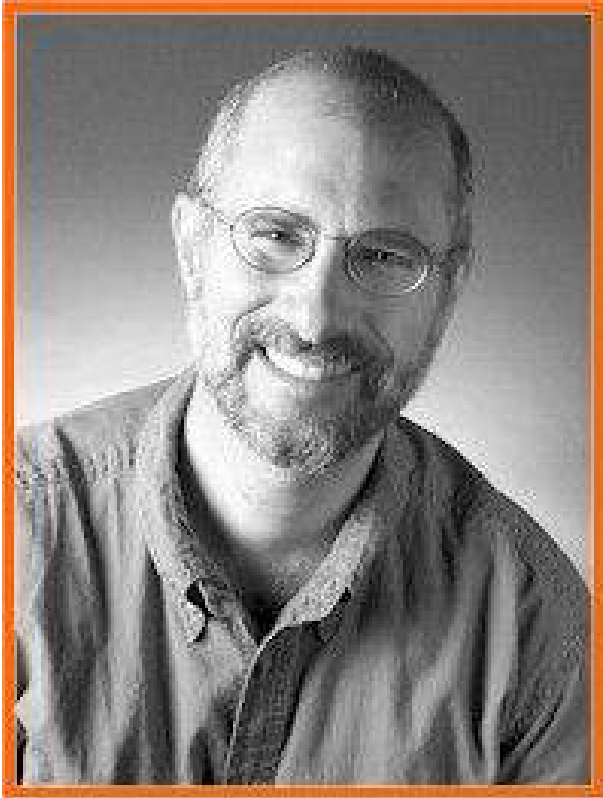
+ Druga britanska TV prikazala je 2005. dokumentarac o gluhoslijepoj majci s dvoje djece. Gluhi roditelji bili su očajni zbog činjenice da stručne službe nisu imale povjerenja u njih da mogu svoju djecu odgajati. A posebno im je bilo teško što su i bake njihove djece, umjesto da im pomognu, izražavale nevjericu u njihove sposobnosti da se za djecu brinu.

+ Jedna je gluha roditeljica bez ikakvih pitanja i objašnjenja poslana na operaciju carskog reza. Kod sljedećeg poroda u drugoj bolnici roditelji su dobili sve informacije i odabrali drugi način da im dijete dođe na svijet.

Za gluhe roditelje objavljena je knjiga: "Trudnoća i porod - priručnik za gluhe žene". Udruga na svojim web stranicama daje obilje savjeta i informacija. Dajemo adresu Udruge pa bi naši gluhi roditelji kao i djelatnici Saveza i stručni radnici koji komuniciraju na engleskom mogli i izravno tražiti savjete, ili barem čitati web i tiskane materijale ove Udruge, koja je veoma zainteresirana za međunarodne kontakte. A. Ž.

MOJA SJEĆANJA - OD PETE DO PEDESETE GODINE . . .

Rob Roth

Imam pet godina

U restoranu sam sa svojom obitelji. Dosadno mi je jer ne razumijem o čemu roditelji govore pa promatram susjedni stol za kojim sjedi četvero ljudi. Čovjek radi pokrete rukama, kreću se otmjeno po zraku i mijenjaju oblike šake. Čini se da razgovara sa svojim društvom, ali usne mu se ne miču kao usne mog oca. Usne mu rade oblike koje nikad prije nisam vidio, drugačiji su od onih koje izvodi moja učiteljica govora. Lice mu je živahno, stalno mijenja izraz. Oči su mu čas širom otvorene, čas stisnute. Ponekad mu prsti dolaze u dodir s očima, a onda promijene oblik u zraku. Prestaje. Žena za stolom počinje raditi slične pokrete svojim rukama. Ja buljim. Čovjek me je primijetio, namignuo i nasmiješio se. I ja sam mu uzvratilo osmijeh.

Imam sedam godina

Vozim se u školskom autobusu. Vraćam se iz škole. Imao sam loš dan. Ujutro, kad sam s učenicima razgovarao rukama, učiteljica me udarila ravnalom po ruci. Kad sam joj počeo objašnjavati ponovno me udarila i onda prstom pokazala na svoja usta. Sjećam se da sam stavio ruke iza leđa i počeo govoriti. To je bio bolni podsjetnik. U autobusu sam zaboravio na svoju ranjenu ruku dok smo se igrali igre pretvaranja, ovog puta bio sam mafijaš s mitraljezom.

Imam devet godina

Idem u razred s Karen, Mary, Dianom, Christopherom i Bruceom. Gledamo u učiteljicu koja nas uči očitavati s usana. Usne joj se oblikuju u slovo «O». Gospođa Welch pokazuje nam sliku: «nos». Ona prelazi na sliku crne ptice žutog kljuna: «kos». A onda...napravila je nešto što nas je strašno iznenadilo. Vratila se do svog stola, potražila nešto u ladici, pomakla kosu iza uha...i skinula slušni aparat. Gledali smo šokirani kako mijenja bateriju. Zaprepašteni smo. Pogledavamo jedni druge: «Učiteljica-gluha-isto! Gospođa Welch-ista-mi!» Trebalo nam je nekoliko minuta da se smirimo. Kasnije, dok smo čekali autobus uzbuđeno smo pričali o učiteljici. «Kad-narastemo-ostajemo-gluhi!»

Imam jedanaest godina

Uskoro će kraj školske godine. Moja učiteljica, gospođa Teller kaže mi da ću iduće godine krenuti u redovni razred s djecom koja čuju. Neću više biti u malom razredu s mojim prijateljima (razred gluhe djece u redovnoj školi). Nećemo više biti zajedno, dok čekamo školski autobus pričati priče na našem jeziku čudnih glasova, roktanja i izmišljenih znakova. Nakon nekoliko dana udario sam jednog učenika, jer sam bio nervozan zbog premještaja. Učiteljica me pozvala u stranu i rekla: «Ako se budeš loše

ponašao, vratit ćeš se iduće godine prljavoj gluhoj djeci!» Do kraja školske godine bio sam uzoran učenik. Iduće godine rijetko sam viđao moje prijatelje. Godinu dana kasnije prebačen sam u školu u svom susjedstvu. Više nisam razgovarao rukama.

Imam šesnaest godina

Ljut sam na školskog pedagoga koji mi je preporučio da se upišem na fakultet za gluhe. On misli da bi to bilo dobro za mene. Rekao sam mu da ne želim imati ikakve veze s gluhima.

Imam sedamnaest godina

Susreo sam starog školskog prijatelja Kena i porazgovarali smo o novostima. On govori i istovremeno koristi znakovni jezik i bilo mi je jako neugodno zbog toga. Povezao me sa starim prijateljima koje godinama nisam vidio te s drugima koje prije nisam poznavao. Neki od njih koriste samo znakovni jezik. Trudio sam se pratiti razgovor. Ken mi je prevodio što tko govori.

Imam devetnaest godina

Na proljetnim sam praznicima. Idem u Washington, posjetiti Kena koji tamo studira na Sveučilištu za gluhe Gallaudet. Nervozan sam jer će tamo biti puno gluhih. Hoću li im se svidjeti? Znam da oni komuniciraju znakovnim jezikom, a ja ga ne znam. Ja sam nagluh, a oni su gluhi. Dok mi Ken prevodi o čemu govore, uočio sam da oni koji ne koriste glas nemaju sa mnom strpljenja.

Imam dvadeset i jednu godinu

Radim kao učiteljev pomoćnik u ljetnoj školi za gluhu djecu. Drugi zaposlenici su studenti s Gallaudeta i Nacionalnog instituta za gluhe koji imaju ljetne praznike. Družim se s njima i uživam u njihovom društvu iako u potpunosti ne razumijem njihove šale (uvijek se pravim da mi je smiješno u pravo vrijeme). Polako počinjem učiti znakove i nekoliko prijatelja ima strpljenja sa mnom. Kada je ljeto završilo upisao sam se na tečaj znakovnog jezika. Učitelj znakuje po redosljedu riječi govornog jezika. Mislim da je lagano. Tajno idem na satove,

samo malom broju prijatelja u koje imam povjerenja povjerio sam tu tajnu.

Imam dvadeset i tri godine

Posjetio sam Nacionalni institut za gluhe, razmišljam o povratku na fakultet da bih magistrirao i kucam na vrata prijatelja iz djetinjstva koji tamo radi. On je u svom uredu, s još jednom osobom. Sramežljivo ga pozdravljam dvoručnom abecedom. On pogleda u drugu osobu i znakovima pokazuje «čujući u glavi». Ne zna da sam naučio znakovni jezik i da sam razumio što je pokazao. Obeshrabren, nisam pokazao koliko sam povrijeđen, ali ubrzo sam otišao.

Imam dvadeset i pet godina

Preselio sam se u Kaliforniju, sa željom da se upišem na kalifornijsko sveučilište Northridge. Tamo imaju program za gluhe, a ja imam još nejasne zamisli o stvaranju obrazovnih materijala za gluhe. Odlučio sam upisati tečaj znakovnog jezika na otvorenom sveučilištu. Živio sam kod prijatelja jer još nisam iznajmio stan. Naslovna strana knjige za učenje znakovnog jezika ima šarene korice i zove se «Ameslan» (kratica za američki znakovni jezik). Samo je još jedna osoba u grupi nagluha. Sprijateljili smo se i odlučili zajedno unajmiti stan. Otkrili smo da u zgradi živi još nekoliko gluhih. Navečer smo se sastajali. Što smo više razgovarali to sam više znakovna razumio. Pričali smo o svom životu, ciljevima, budućnosti i o proslavi Dana gluhih u Disneylandu. Počeo sam se ugodno osjećati sa svojim novim prijateljima, ugodno sam se osjećao pričajući rukama.

Imam četrdeset i osam godina

U restoranu smo, moji prijatelji i ja. Pričamo međusobno američkim znakovnim jezikom... smijemo se, zafrkavamo, ozbiljni smo, zajedljivi, pa se opet smijemo. Naše ruke označavaju zrak dok nam lica podcrtavaju znakove. Iznenada, primjećujem malenu djevojčicu, dva stola dalje od našeg. Mirno sjedi za stolom i bulji u mene. Njezini roditelji, braća i sestre miču usnama, svi razgovaraju. Iznenaden sam. Smiješim joj se. Ona mi uzvraća osmijeh.

Prevela V. I.

PRVA INTERNET TV-SERIJA ZA GLUHE

15. listopada 2007. u Švedskoj je pokrenuta na Internetu prva TV serija koju su u cijelosti stvorili gluhi i nagluhi autori. Sve epizode su na švedskom znakovnom jeziku i imaju titlove na engleskom, španjolskom i švedskom jeziku. Ime serije je Anders.se i emitira se ponedjeljkom, utorkom i srijedom. Pogledati se može na ovom websiteu: www.dramaski.se

(Iz biltena "EUD Update" listopad 2007.)

KAKO SMO PROSLAVILI MEĐUNARODNI TJEDAN GLUHIH

Ideja o Međunarodnom danu gluhih rodila se na II. Svjetskom kongresu gluhih u Zagrebu, ili neposredno nakon njega. Ovaj Kongres okupio je dotad najveći broj gluhih, nagluhih i stručnih djelatnika te je dao velik polet radu i razvoju Svjetske federacije gluhih, kojoj je tada bio predsjednikom naš Dragoljub Vukotić, a glavnim tajnikom Talijan Cesare Magarotto. Nacionalne proslave počele su već 1957. (Milano), a Svjetska federacija službeno je godine 1958. posljednju nedjelju u rujnu Međunarodnim danom gluhih, lansirala u svijet kao Međunarodni dan gluhih. U mnogim zemljama proslava se «proširila» na Međunarodni TJEDAN gluhih. To je posljednji čitav tjedan u rujnu, s tim što je kulminacija proslave u nedjelju, kada se slavi Međunarodni dan gluhih.

Svrha je proslave privući pozornost političara, ljudi na vlasti i sveopćeg pučanstva na postignuća zajednice Gluhih, te upozoriti javnost i na probleme gluhih.

Od samog svog početka Svjetska federacija priznata je od strane Ujedinjenih Naroda i njezinih agencija kao međunarodna nevladina organizacija koja predstavlja više od 70 milijuna gluhih ljudi širom svijeta. Znatno dio gluhih živi u zemljama u

razvoju i oni se uz pomoć Svjetske federacije često moraju boriti za osnovna ljudska prava, pogotovo za pravo na obrazovanje i informiranje te pravo na korištenje i priznanje svog znakovnog jezika.

Za Hrvatsku možemo reći da nije u kategoriji zemalja u razvoju, a što se tiče prava gluhih mi smo i mnogim industrijski razvijenim zemljama primjer i uzor. Da ne nabrajamo što smo sve postigli prijašnjih godina, spomenut ćemo samo neka najnovija velika postignuća: početkom 2007. hrvatska je javna televizija za nas uvela titlovanje dnevnika, a krajem godine ostvarili smo pravo na besplatno dobivanje faks uređaja i specijalnih budilica, na isti način kao što se dobivaju ortopedski pomagala.

Proslavama Međunarodnog dana gluhih posljednjih se godina u razvijenim zemljama sve manje pozornosti poklanja. Organizacije gluhih tek se simbolično sjete tog dana. Na Internetu ipak vidimo koju lijepu mladu princezu među gluhom djecom.

Moglo bi se reći da u Hrvatskoj i nije bilo posebnih akcija povodom dana Gluhih, sve nekako tiho, male izložbe, ako je bilo novaca napravio se domjenak...

Članovi Saveza gluhih ispred restorana - izletišta na Martin bregu kod Dugog sela

Učesnici sa stolovima i slušaju govor predsjednika Saveza gluhih grada Zagreba

U Zagrebu glavnom gradu Hrvatske sa najvećim brojem gluhih članova organiziran je svečani ručak u Dugom Selu nadomak Zagrebu. Mnogi su došli, pa i oni koji inače nikad ne dolaze u društvene prostorije i oni koji su vrlo nezadovoljni radom Saveza. Vrijeme, prekrasna okolica, jako dobar ručak sve je bilo krasno, ali bilo je onih koji su pitali koja je prava svrha ovakvog okupljanja. Zaista, koja je svrha? Jeli moguće da zato što smo gluhi ne znamo javno reći što nas muči, nego samo onako između sebe... Netko je rekao zašto kad se slave neke godišnjice priznanja za rad dobivaju

samo ugledni političari i ljudi koji se bave gluhihima? Zašto se ne oda priznanje radu gluhog člana. Ima u nas mnogo samozatajnih gluhih članova koji godinama rade ne očekujući ništa, rade jer to vole, rade za svoje gluhe. Zašto se takvim ljudima ne oda javno priznanje pa makar da dobije lijepu zlatnu plaketu?

Isto u Zagrebu, ali na drugi način, Udruga «More tišine» od jedva 20-tak mladih uputila se u subotnje popodne s transparentima od Zrinjevca preko Trga bana Jelačića na Cvjetni plac. Na transparentima je pisalo: «Imamo nedostatak sluha ili govora, a ne hendikep» «Želimo sve titlovene programe» «Da, prirodno! - Ne, umjetna pužnica!» «Ponos gluhih Hrvatske!» "Ne govorite nam iza leđa, gledajte nas u oči!» «Ako su gluhe osobe hendikepirane, zašto postoji kultura gluhih?»

Nažalost, građani nisu baš reagirali, nije bilo javnih komentara. Morat će se to sljedeći put bolje organizirati. I malo jasnije definirati neke pojmove protiv kojih su demonstranti (bez razloga) ustali.

Tako u Anićeovom Hrvatskom rječniku piše »hendikep: otežavajuća okolnost, poteškoća, smetnja" (gluhoća je vrlo ozbiljan nedostatak).

Za "hendikepiran" - pak stoji da je to osoba koja krivnjom društva nije dovedena u ravnopravan položaj s drugima u odnosu na postizanje uspjeha... Emancipirani gluhi danas na gluhoću gledaju kao «hendikep» tj. vide u njoj samo ograničenja koja društvo nameće, a ne smatraju je invaliditetom, pa barem za gluhe moglo bi biti sasvim u redu ako sebe smatraju hendikepiranima, a ne invalidima.

Tekst i slike: Nadica Hadžović

DANSKA:

ČASOPIS GLUHIH U SVE OSNOVNE ŠKOLE!

Danski savez gluhih izdaje svakog prosinca, od 1955., poseban časopis "Doves Jul" ("Božić gluhih") koji nije namijenjen gluhihima već širokoj javnosti pa sadrži informativne članke o gluhihima i njihovom znakovnom jeziku. Tiska se u 20.000 primjeraka, cijena mu je 30 danskih kruna i prodaje se na ulicama. 9 kruna pripada prodavaču, a ostatak Savezu gluhih, koji utrkom od oko 420.000 kruna financira dio svojih akcija. Ove godine je časopis poslan u više razrede svih osnovnih škola u Danskoj, zajedno s posterom ručne abecede i posebnim upitnikom za djecu. Prodajom časopisa djeca mogu zaraditi za izlete i dr. Školama koje zatraže Savez će uputiti instruktora koji će u razredu govoriti o gluhihima, odgovarati na pitanja i djecu naučiti nekoliko znakova. Instruktori su najčešće gluhe osobe, ili pak roditelji i djeca gluhih, a za svaki sat u školi dobivaju honorar od 300 kruna.

POSJET UDRUZI GLUHIH I NAGLUHIH GRADA KRAPINE

17. studenoga 2007. - Tmurno i vlažno jutro s povremenim pahuljama snijega. Nimalo lijep dan za izlet. Unatoč tomu nas pedesetak umirovljenika s veseljem je dočekalo ZET-ov autobus. Doduše, bilo je malo mrmljanja što nismo dobili ljepši autobus. Stisli smo se na malim sjedalicama i za sat vremena došli u Krapinu.

Dočekali su nas predsjednik Udruge gluhih i nagluhih Krapine, gospodin Ivan Tuđa, i počasni član društva, nekadašnji tajnik Stjepan Vuzem. Bez mnogo zastajkivanja, uz par riječi dobrodošlice, objasnili su nam što je sve zanimljivo u Krapini i što ćemo sve vidjeti.

Krapina je središnje mjesto Hrvatskog zagorja. Smješteno je uz rijeku Krapinčicu, koja je nekad obilovala šaranima i po toj je ribi, koja se na kajkavskom naziva krap, grad dobio ime Krapina.

Homo sapiens neanderthalensis

Povijest ljudskog roda u Krapini doseže u daleku prošlost od prije 120.000 do 50.000 godina, o čemu nam svjedoče ostaci neandertalskog čovjeka na brdu Hušnjakovo. Prvi pisani dokumenti spominju Krapinu 1193. god. U Srednjem vijeku postojala je utvrda Krapina, grad na brežuljku (danas je sačuvana samo dvokatna četvrtasta zgrada koja dominira nad mjestom). Ispod utvrde je kasnije nastao današnji grad. Najpoznatiji Krapinac je Ljudevit Gaj, idejni vođa Hrvatskog narodnog preporoda.

Prvo smo posjetili crkvu Majke Božje Jeruzalemske na Trškom Vrh. To je jedna od najljepših baroknih crkava u Zagorju. Građena je 1750.-1761. g. A sagradili su je pobožni građani i seljaci kao svoju zavjetnu crkvu. Crkva je posvećena 13. kolovoza 1761. i do danas je ona

mjesto okupljanja vjernika-hodočasnika. Unutrašnjost je bogato oslikana i ukrašena lijepim rezbarenim oltarima od drveta. Tu se nalaze rijetke orgulje majstora Romera iz Graza.

Katica Tonković prevodi govor kustosa Paleontološkog muzeja

Nakon razgledavanja crkve odvezli smo se do Hušnjakova brda, gdje se nalazi paleontološko nalazište pračovjeka "Homo sapiens neanderthalensis". Zaštićeno je kao prvi paleontološki spomenik kulture u Hrvatskoj, te uvršteno među najbogatija paleolitska staništa neandertalskog čovjeka u svijetu. Znanstvena objašnjenja o postojanju i životu krapinskog pračovjeka dao je prof. Dragutin Gorjanović-Kramberger nakon šest godina iskapanja. Na otvorenom prostoru izrađena je rekonstrukcija pračovjeka i njegove obitelji, kao i nekih životinja iz onog doba. U parku oko muzeja nalaze se djela poznatih kipara - skulpture u hrastovom drvu, koje se sjedinjuju s okolišem. Uz postojeći zanimljivi muzej gradi se novi muzej na brijegu, u suradnji s francuskim paleontološkim zavodom.

Predsjednik Ivan Tuđa zaključio je da nam sada treba predah uz malu zakusku, koju su nam pripremili u društvenim prostorijama. S veseljem smo prihvatili i pomalo smrznuti ušli u topao skroman prostor na prvom katu zgrade u samom centru grada. Uspjeli smo se ugurati u dvije prostorije u kojima su nas dočekali ostali članovi i ponudili nas punim pladnjevima narezaka i sira, uz pravi fantastično dobar domaći kruh. A nije nedostajalo ni pića i kolača.

Čelnici Stjepan Vuzem, Katarina Tonković i Ivan Tuđa sa darovima

Za sada prostor na katu Udruga gluhih i nagluhih dijeli s drugim invalidima u Krapinskoj županiji, dok se ne uredi prostori u prizemlju, a onda će imati cijeli kat samo za gluhe i nagluhe članove. Cijela Krapinska županija broji 150 članova, a samo u Krapini ima ih oko 80.

Predsjednica udruge umirovljenika grada Zagreba predala je predsjedniku Krapine malen dar uz riječi velike HVALE za lijep doček i organizaciju izleta.

Nakon dva i pol sata druženja došlo je vrijeme da pogledamo ostale znamenitosti Zagorja. Prvo smo pogledali crkvu Sv. Katarine i franjevački samostan. Stilski gradnja samostana pripada razdoblju ranog baroka. Tu se nalazi rijetka zbirka sakralne umjetnosti i knjižnica utemeljena 1650. g., bogata rijetkim knjigama. Iz te crkve pruža se lijep pogled na ostatke starog grada.

Ostalo je malo danjeg svijetla pa smo se požurili preko Pregrade pogledati obnovljeni dvorac Veliki Tabor.

Stari grad Krapina

Iako smo došli pred zatvaranje, naši krapinski domaćini uspjeli su privoljeti osoblje muzeja da produži trajanje posjeta. U pola sata pogledali smo moderno uređen muzej na dva kata. Uz Trakošćan dobili smo još jedan atraktivni dvorac. Šteta što nije bilo više vremena za razgledavanje.

Spustio se mrak i tu smo se oprostili s našim domaćinima, uz želju da nam svi Krapinčani dođu u posjet. Za čas smo stigli u Zagreb, taman da se polako pripremimo za gledanje nogometne veoma važne utakmice za Europsko prvenstvo.

Tekst i slike N.Hadžović

Obnovljeni dvorac Veliki Tabor

Zlatnu povelju za najljepše uređeni školski vrt u 2005. g. dobio je Centar za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj u Zagrebu

Obrazovanje gluhe djece u Hrvatskoj počinje davne 1885. godine kada je prvi gluhi učitelj Adalbert Lampe počeo prenositi svoja znanja stečena u Beču svojim gluhim učenicima. Nastavlja se osnivanjem Zemaljskog zavoda za gluhonijeme 1891. godine, a 1894/95. Zavod se smješta u Ilicu 83 gdje se nalazi i danas kao srednja strukovna škola. Godine 1979 Zavod mijenja naziv u Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". Centar se bavi rehabilitacijom i školovanjem djece i mladeži oštećenog sluha i govora, te jezično komunikacijskim teškoćama. Uz radne aktivnosti školovanje traje do 21. godine života. Program rada za učenike posebno naglašava socijalizirajuće sadržaje. Dio programa koji se odnosi na poticanje znatiželje i čuđenja prema ljepoti prirode, pronašli su u vlastitom školskom dvorištu - vrtu. Školske godine 2002./2003. pokrenuli su eko-akciju uređenja školskog dvorišta u cilju oplemenjivanja i zaštite okoliša. Do danas uređuju školski vrt s puno upornosti i truda. Dvorište je otvorena površina, nažalost povremeno posluži kao odlagalište otpada okolnih stanara i prostor za izvođenje kućnih ljubimaca. Dio dvorišta zauzelo je parkiralište, a u večernjim satima okuplja se nepoznata mladež, ostavljajući iza sebe učinjenu štetu i nered. Tražili su i dobili pomoć od Komunalnog poduzeća Čistoća (koševi za smeće), Floraarta (sadnice bilja, zemlju). Savjetima su pomagali prijatelji i roditelji. Vrt ne bi bio u kategoriji pobjednika, ali impresionira upornost kojom su učenici više puta počinjali iz početka. Ruže koje su ostale i pronašle svoj put uz ogradu ohrabrile su ih da se prijave na natjecanje za "Najljepši školski vrt 2005." i osvoje Zlatnu povelju HRT-a

IZLET ZA PAMĆENJE

Bila je nedjelja, 1. srpnja 2007., kada smo ujutro poslije 9 sati autobusom krenuli iz Zagreba na izlet – put Skrada, na planine Gorskog kotara. Imali smo veoma zanimljivo, "šareno" društvo. U autobusu smo bili na broju, ali smo u Karlovcu pokupili još jednog najavljenog gluhog člana. Bilo nas je gluhih, nagluhih, slabovidnih, gluhoslijepih i nekoliko osoba normalna vida i sluha, pa i male djece.

Do Skrada išli smo starom cestom (dvosmjernom) koja je prije nekoliko godina "pokrpana" i dovedena u stanje da služi svojoj pravoj namjeni. Na cilj smo stigli pola sata prije 12. Skrad nam je bio jednosatno odmorište i mjesto dogovora kako ćemo dalje. Povuci – potegni – odlučismo da idemo svi, pa i mala djeca.

Vođa puta bila je gospođa Elizabeta Tarczay iz Saveza gluhoslijepih

"Dodir", a njen pomoćnik naš član Slavko Navratil sa suprugom Ozrenkom. Gospođa Elizabeta nam je objasnila da ćemo imati dosta problema u kretanju kroz šumu.

Stara četa u mladoj šumi

Šuma je mlada, oko 30 godina, pa i mlađa. Vidi se da je samonikla, ali i održavana. Moje poznavanje šuma govori mi da će "Hrvatske šume" uskoro morati nabavljati specijalne helikoptere za njenu eksploataciju. Šuma se sastoji ponajviše od mlade grabovine i bukovine, te ponekog stabla crnogorice i hrasta, pa čak i divlje trešnje.

"Zeleni" planinari idu ka "Zelenom viru"

Cilj našega "hodočašća" bio je kameni slap zvan "Zeleni vir". Taj slap mnogi su gledali i prije 100 godina pa ga opisali, oslikali i opjevali. Slavna gromada!

Imali smo pravoga planinara (čujućeg) koji je kao i naša voditeljica bio osoba s bogatim iskustvom. Nama su rekli da nas dolje, na kraju puta, čeka ručak. Samo se dolje treba spustiti. Ali vjerujemo da ni naše vođe puta nikada nisu išli tom stazom!

Autobus smo ostavili kod restorana u Skradu i počeli se spuštati niz veliku strminu od oko 1 kilometar, do željezničke pruge. Staza je posuta krupnim morskim šljunkom i kamenjem. Da smo mi gluhi znali što nas čeka na toj kozjoj stazi, većina bi odustala i radije "čuvala" autobus i restoran.

Nitko nije odustao od krajnjeg cilja našeg posjeta tom slavnom "Zelenom viru"! - Mi smo onako naivno mislili da ćemo vidjeti gorskokotarske "Plitvice"!?

Hvala Gorskim planinama što su nas primile u svoja zračna njedra – s najboljim, najčistijim, i zdravstveno jačajućim zrakom. To je najbolja zračna kupelj u hrvatskim planinama!!

Posrtanje polukilometarske kolone

Potrajalo je naše spuštanje kroz staze i bogaze, kojim stazicama sa serpentinama dužine 25 – 20 – 15 – 10 – 7 metara, posutim krupnim morskim šljunkom, te sitnim i krupnim kamenjem. Od željezničke pruge do "Zelenog vira" – stalno ista slika kroz šumu, i to svu mladu.

Naša kolona razvukla se na nekih 200 do 600 metara. Ljudi su išli u grupicama, parovima, a najviše pojedinačno. Na drveće smo se oslanjali da ne padnemo u ponor – grane su nam poslužile kao planinarski štapovi. Bilo je podosta klizanja, posrtanja, padova i povraćanja.

Velika je šteta što to nije snimljeno TV kamerom. Bio bi ovaj put velik napor i za iskusne planinare, i to puno mlađe, a mi smo imali osobe starije od 70 godina, kojima je to bilo prvo "vatreno krštenje" u toj planini. Imali smo i male djece od 3-5 godina s roditeljima. Naša je grupa bila uglavnom od penzića, koji su stenjali, padali, vikali, a među nama bilo je puno bolesnih – srčanih bolesnika, astmatičara, reumatičara, slabovidnih i gluhoslijepih. Na sve njih možemo biti ponosni što

su uspješno završili ovu tešku avanturu. Nas je sve zanimalo, kako će slabovidni sve to prevladati – a nitko se nije srušio u duboku provaliju. Slikovito rečeno, mi smo se spuštali "Skijaškom skakaonicom" u dužini 4 kilometra s bezbrojnim serpentinama, što je trajalo više od tri sata. Vrhunski oprez i pozornost obuzeli su sve izletnike, pazili smo na se i pomagali se međusobno.

Zapuštena "zračna kupelj"

Kada smo se spustili u dolinu i išli pogledati taj famozni i razvikani "Zeleni vir" - malo smo što vidjeli. – Samo kamena gromada preko koje teče svom širinom tanak mlaz vode, pa to ispada kao vodeni slap. – U toj dolini ima nekakvih gradilišta, u vezi sa slapom i vodom. – Odmah se vidi da je taj kraj dosta zanemaren od države i lokalnih dužnosnika. Planine Gorskog kotara odlikuje ljekovita visinska klima, a Ministarstvo zdravstva i drugi čimbenici to zanemaruju, kao što se ne brinu ni o toplicama u drugim našim krajevima. Gorski kotar mogao bi biti zdravstveno-turistička Meka – prava zračna kupelj! To bi dobro došlo i mnogim našim članovima, da poprave svoje zdravstveno stanje.

"Cipelcugom" natrag

U dolini ima restoran, gdje ćemo dobiti ručak. Čekali smo da se svi okupimo više od jedan sat, odmarajući se od silnog napora. Mi smo mislili da će nas tada odvesti autobusom u Skrad, ali ništa od toga. Nakon dobrog i obilnog ručka i odmora pokazalo se da među nama ima i onih, koji ne mogu dalje. Stoga je po njih došao auto. Imali smo 73. godišnjeg teškog srčanog bolesnika, astmatičara, osobu s teže povrijeđenom nogom i jednog pratitelja. Oni su bili odvezeni u Skrad, a oni što su ostali u restoranu, morali su natrag uzbrdo pješice – cipelcugom.

U povratku išlo se pravom planinarskom stazom. Podloga je bila ista kao i na stazi spuštanja. Bilo je lakše, jer je bilo manje serpentina i uspona. Za uzbrdice bilo je dosta užadi, kamena i drva za rukohvat. Čelična užad svima je pomogla da se održe. Na svakom odmorištu ljudi bi tražili predah. Bilo je drvenih mostića s rukohvatima. Taj povratak uzbrdo od 6 kilometara, trajao je oko 4 sata. Posustalima cijelim putem pomagali su Elizabeta Tarczay i Slavko Navratil sa suprugom, sa svojim pomoćnicima. Slavku i njegovoj supruzi i svima ostalima najljepša ljudska hvala na pruženoj pomoći.

Želimo nove izlete (ali... na ravnijem!)

Okolo 19 sati krenuli smo put povratka u Zagreb. Ta avantura mnogima će ostati trajna uspomena za životno iskustvo.. To nije bio neki propali izlet. Tu smo otkrili ljudsku humanost, požrtvovnost i sposobnost, naročito slabovidnih i gluhoslijepih. – Nama bi ubuduće bili potrebni češći izleti u prirodu, sa "Zračnom kupelji", ali s ravnijim i kraćim šumskim stazama.

"Ukratko" – svim izletnicima čestita na izdržljivosti, dobrom zdravlju i druženju!

Slike: Aljoša Jelaska - Piše: Petar Šakić

BOLESNI GLUHI - IZGUBLJENI U NAŠEM ZDRAVSTVU...

***Ovaj je tekst napisan prije tridesetak godina, ali još uvijek djeluje "svježe"...
Neugodnosti kakve se u njemu opisuju doživljavamo i danas...
Pročitajmo ga i - nasmijmo se! Usprkos svima i svemu - ipak smo još živi!***

Dok sam bio samo gluhi i zdrav ljutio sam se na svoje gluhe prijatelje: »Što se, molim vas, vučete okolo s tom gripom i liječite rakijom - hajdete doktoru!« »Zašto ste svi vi, gluhi, bezubi? - Ta imate zubara i socijalno!« Činilo mi se tada da smo mi gluhi neki nemarni narod, koji ne želi uživati u blagodatima suvremene zdravstvene službe.

Sada pak, kad je i mene uhvatila bolest, bolje shvaćam stvari i umjesto što se čudim zašto gluhi ne idu liječniku - ja se pitam, kako to da ipak ima i takvih koji idu... Jer možda bi im bilo pametnije da liječenje prepuste prirodi, ženi ili punici. Pa gutaju aspirine bez recepta, piju čajeve i slušaju savjete svih baba (koje, za divno čudo, u ovoj situaciji one neumomo daju, ne osvrćući se na teškoće u komuniciranju!). Možda će gluhi na taj način ozdraviti, možda i neće, ali jednake šanse imaju i kad pođu liječniku. Babe će čovjeku možda dati krivi lijek, ali će ga pravilno uputiti, kako ga treba uzimati. Kod liječnika dobit će pravi lijek, ali veliki su izgledi da će krivo razumjeti upute o uzimanju. Rezultati u oba slučaja mogu biti podjednaki - ali kod babljeg liječenja otpadaju sve muke, neugodnosti, čekanje i nerviranje, što neizbježno čeka svakoga tko odluči obrati se službenoj medicini.

Čekaonica - mali pakao za gluhe

Mene je majka priroda demutizirala prije nego sam stupio u zajednicu gluhih, zato sam u malo boljem položaju od onih svojih prijatelja koje su, malo manje uspješno, demutizirali njihovi nastavnici. Zbog toga sam, kad me zabolio bubreg a bablji savjeti nisu pomogli (»Vrč s dvije litre vrelog čaja pod pazuhom, pij, hodaj i skakući - kamenac će već izaći!«), s mnogo hrabrosti i optimizma prekoračio prag ambulante.

Knjižicu sam stavio na hrpu i čekao. Kad je sestra poput vjetra jednim zamahom sve knjižice pokupila i otrčala u ambulantu, ja nisam stigao (ili možda nisam htio?) došepati do nje i objasniti joj da pozivanje neće imati učinka, kakogod jakim ili milozvučnim glasom bilo obavljeno.

Ova moja sporost imala je posljedice koje bih najradije prekrivio velom diskretne šutnje. S napregnutom pozornošću pokušavao sam s usana pacijenata koji su izlazili iz ordinacije pročitati svoje ime (doktor je, naime, izmislio "štafetni" način pozivanja, tako da pacijent koji izlazi pozove sljedećeg). Sudarih se jednom na vratima s nekom bakom, čije prezime na usnama jako slično mome,

ali se postidjeno moradoh povući; zamolih zatim tihim glasom jednog mladića, da mi kaže kad moje ime prozovu. Na nevolju, on je prije mene pozvan i zatim otišao. Jedan djed, kojega sam isto zamolio očito je zaboravio kako se zovem... Kad mi je postalo jasno da ulaze ljudi koji su došli poslije mene, progurah se u ambulantu i ne dozvolivši da me izbace strogo uperenim prstom prema vratima, počeh se buniti što čekam preko tri sata. Tada sam, naravno, doznao da su me već pozivali. Od muke zaboravih svoju bolest i bolove i to je bila jedina svijetla točka u ovoj patnji.

Zakleh se da ću ubuduće učiniti sve što je u mojoj moći: zalijepiti na zdravstvenu knjižicu svoju fotografiju s velikim crvenim natpisom »GLUH«; doći u čekaonicu s transparentom s jednakim natpisom (ideju mi je dao ovaj crtež iz engleskog časopisa za gluhe, koji pokazuje internacionalnost ovog problema i činjenicu da čak i hladnokrvne Engleze napušta strpljenje u ovakvoj situaciji!); doći u ambulantu pol sata prije otvaranja ili pol sata prije zatvaranja, da mi bude jasno kako sam prvi ili posljednji na redu.

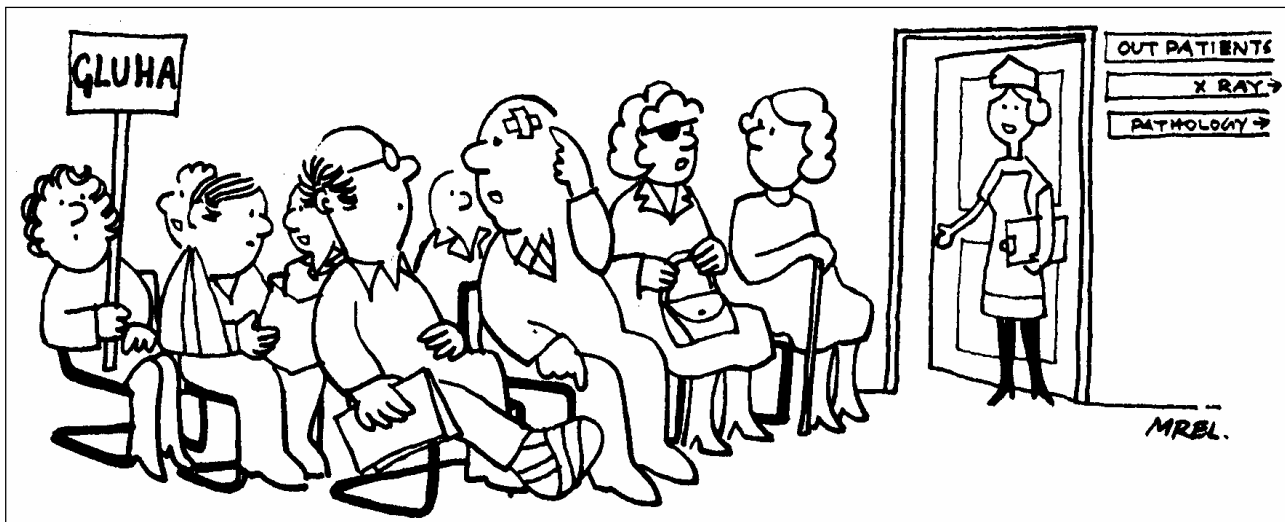
U ordinaciji sve je bilo dobro: moj doktor, kao i gotovo svi doktori koje sam kasnije sretao, govorio je tako polako i razgovijetno da sam gotovo odlučio istražiti koji profesor na medicinskom fakultetu upućuje mlade medicinare kako valja razgovarati s gluhima (da bih mu preporučio da prijeđe na defektologiju, gdje očito nisu imali sreće naći takve ljude!).

Sa sestrom je bilo malo teže - nisam je razumio, a mršavo iskustvo ostavilo me više puta na cjedilu. Na primjer, kad mi se približila s injekcijom zasukao sam rukav, umjesto da učinim nešto drugo; tri puta sam joj ponovio da radim u odboru tom i tom Saveza osoba ostećena sluha Socijalističke republike Hrvatske. Gledala me bijelo i na kraju sam odustao i rekao: »Pišite: Savez gluhih!« To je shvatila.

U bolnici: zburnjen u moru bijelih kuta

Kada sam, zahvaljujući bubregu, dospio u bolnicu, vidio sam da su sestre često problem.

Već prvog jutra jedna mi je na ormarić tutnula dvije hrpice bijelih tableta i promrmljala nekakvu uputu. Zamolih je da ponovi, rekavši da sam gluhi. Namrštila se i ponovo nešto promrmljala pa strugnula iz sobe prije nego sam je uspio uhvatiti za rukav. Od svega sam razumio

samo: ...»odmah uzeti!« Da, ali zar samo jednu tabletu ili cijelu hrpicu? I koju hrpicu, onu s tri ili onu s pet tableta? - Dok sam tjeskobno razmišljao pojavila se druga sestra, ali ona nije znala ništa o lijekovima - a ja nisam znao da ona i nije sestra, već čistačica (nevolja je što su sve u bijelom, a ne nose epolete s oznakama činova!). Skupih svu hrabrost i progutah manju hrpicu. Još uvijek ne znam je li to bilo po uputi ili ne. Doza u svakom slučaju nije bila ubitačna, a hitronogu i nervoznu sestru daljnja tri dana nisam ni vidio. Umjesto nje prodefiliralo je kraj mog kreveta njih petnaestak. Sve u bijelom, sve slične, užurbane, navijene kao automati. Jedna s toplomjerom, druga s injekcijom, treća sa spravom za mjerenje tlaka... Svaka znade svoj zadatak, a nijedna ne zna ništa ni o tebi ni o tvojoj bolesti, pa na svaki upit odgovara: »Pitajte doktora!«.

A doktora je bilo oko tucet. Svakoga od njih viđao sam jednom u pet dana i u takvoj situaciji izgledalo je logičnijim da ja njega informiram u kakvom sam stanju, umjesto da on meni objašnjava što mi je. U svečanoj atmosferi glavne vizite, kad se čovjek osjeća tako malenim među kapacitetima u bijelim ogrtačima, nije vrijeme za razgovor s gluhima - i mogao sam biti sretan ako me »glavni« potapšao po nožnim prstima i rekao: »Dobro je!«. Nakon njihova odlaska pokušavao sam od susjeda ispipati što doktori kažu, ili bih se iz bilješki na bolesničkom kartonu nastojao otkriti što smjeraju sa mnom, uz mučno traženje davnih ostataka nikad naučenog latinskog po zakucima mozga. Bilo kako mu drago, ja sam na kraju bolnicu napustio bez bolova i - bez dijagnoze!

Amo – tamo po bijelim hodnicima...

Zaredale su, međutim, nove kontrole i pretrage po raznim bolnicama, dispanzerima, laboratorijima i ambulantama... Oboružah se znanjem pročitavši pola medicinske enciklopedije. Postadoh oprezan kao hrt, nastojeći predusresti sve neprilike i neugodnosti. Sa širokim smiješkom objašnjavao sam u svakoj novoj ambulanti da sam gluhi, da mi treba govoriti polaganije i tako dalje... Negdje su na to širili ruke i dizali oči k nebu s izrazom neizrecive patnje i rezignacije, drugdje promrmljali nešto u bradu, gdje-gdje se ljubazno nasmiješili i obećali pomoć - a na par mjesta čak su me pozvali prije reda.

S jednim sam se doktorom dapače dobro upoznao i ugodno časkao. Kad sam po treći put došao u njegovu ambulantu on me već u čekaonici zapazio i pitao za zdravlje! Dok je pozivao pacijente ja sam se zadovoljno smiješio: ovdje zaista ne trebam nositi transparent da sam gluhi! Ali par sati kasnije, kad sam primijetio da nove pridošlice ulaze prije mene, počeo sam se nervirati i znojiti. Aha... sad mi je jasno zašto je moj »znanac« doktor prije jednog sata onoliko izvikivao jedno ime, pa zavirivao čak i u vanjski hodnik. dok sam ja nevino stajao pred njime i smiješio se!

S drugim doktorom bilo je muke da mu objasnim kako u mraku sobe s rendgenom nije moguće čitati s usana. S rendgenskim tehničarima, koji su se hvatali za glavu pred teškim problemom kako da mi iz svoje kabine doviknu kada trebam udahnuti ili izdahnuti u momentu snimanja, također je trebalo dogovarati se i učiti ih kako valja raditi s tako nezgodnim pacijentom koji je gluhi. Sa znanjem iz enciklopedije počeo sam sve bolje shvaćati recepte, uputnice i procedure. Ali uzalud: opet je bilo hodanja, nesporazumaka, čekanja na krivom i pravom mjestu. Mnogo puta sam bio preskočen, mnogo puta zaskočen, katkada protežiran, ali još češće ignoriran... U jednoj bolnici čitav sat sam isprobavao svoju fizičku kondiciju idući po krivim ili krivo shvaćenim uputama ljudi u bijelom iz zgrade u zgradu, s kata na kat, od laboratorija u laboratorij - dok konačno nisam stigao na pravo mjesto, gdje su upravo vješali natpis na vratima: »Danas više ne primamo!.. Prokleo sam tada svoj ponos, potražio rodicu koja radi u toj bolnici - i sutradan sam, zahvaljujući toj vezi, u pola sata obavio sve pretrage. Bilo bi svakako dobro kad bi svaki gluhi u svakoj bolnici imao neku rodicu ili tetku!

Čuvajte zdravlje!

Ovaj savjet bih dao svim gluhima. Jer gluhi čovjek kada oboli izlaže se trostrukom riziku: 1) da umre od bolesti, 2) da umre od lijeka koji uzima po uputi koju nije dobro čuo i 3) da u toku obilaženja ambulanti i uspješnog liječenja jetara ili bubrega doživi živčani slom pa dospije na psihijatriju.

Ja sam se, ako vas zanima, zasad izvukao od prve dvije nevolje - a što se tiče one treće, još nisam sasvim siguran. Zabrinjava me što je urednik, kad je pročitao ovaj moj članak zabrinuto zapitao: »Slušaj, a je li s tobom sve u redu?

"SURDULO" (Ž.)

VJEČITI OPTIMIST

Alojz (Lojzek) Vešligaj

Alojz Vešligaj rođen je 23. siječnja 1951. u malom, pitomom zagorskom selu Lupinjak (Hum na Sutli, Pregrada), pokraj granice sa Slovenijom. S njegova naslijeđena imanja puca pogled na granični prijelaz sa Slovenijom i rijeku Sutlu. On je veoma povučen i skroman, da skromniji ne može biti. Nikako ne želi biti u centru pozornosti, radije izbjegava svoje pokazivanje u javnosti, osim u rijetkim prilikama kada se sa svojim starim prijateljima uz piće opušteno druži s vremena na vrijeme.

Autor ovog članka ulovio ga je u zamku za intervju u našim prostorijama Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih, Palmotićeve 4. On je često dolazio u HSGN i pomagao nam u raznim poslovima (premještanje, nošenje i sastavljanje namještaja) i to potpuno besplatno. Pristao je nakon nećkanja dati intervju za čitatelje ovog biltena "Ukratko...". Intervju je tekao veoma lako i ugodno. Možete to sami zaključiti čitajući ga.

"Ukratko...": Pristao si kazati nešto o sebi našim čitateljima. U redu?

Alojz: Meni je pomalo neugodno da drugi čitaju o meni ili saznaju o mom životu. Ipak, pitaj me, za Boga miloga, što bi volio da pričam.

"Ukratko...": Pa ti me vučeš za jezik. Prije sam morao o tebi izvlačiti riječ po riječ od drugih, a

ti si sada sušta suprotnost! Ipak ti je jezik brži nego što sam mislio. Naše čitatelje će zanimati kako si proveo djetinjstvo?

Alojz: Poput svih u selima u ono vrijeme, ja sam se rodio u obiteljskoj kući umjesto u bolnici. Bio sam prvo dijete svojih roditelja, imam jednu šest godina mlađu sestru.

"Ukratko...": Veoma je rizično roditi se kod kuće, mogu se pojaviti razne komplikacije koje mogu biti opasne po život. Što je bilo dalje?

Alojz: Moji djed i baka bili su veoma sretni kada sam se rodio. Uzeli su me na cjelodnevnu skrb, mazili su me i voljeli, puno su pomagali mojoj majci oko mene.

"Ukratko...": Zaista si sretan što si imao lijepo djetinjstvo. Zbog čega si izgubio sluh?

Alojz: Ne znam točno, prema pričanju mojih imao sam tešku upalu uha. Bio sam tada u dobi od oko godinu dana života. Imao sam veoma visoku temperaturu. Morali su me prebaciti u bolnicu "Sveti Duh" u Zagrebu, ostao sam tamo oko 3 mjeseca. Tijekom ove bolesti izgubio sam sluh, ali ne sto posto, imam nešto malo sačuvanog sluha. Mogu komunicirati s okolinom uz pomoć slušnog aparata.

"Ukratko...": Jesi li išao u školu u svom rodnom mjestu, s obzirom da si imao oslabljen ali dijelom sačuvan sluh?

Alojz: Da, išao sam u mjesnu školu ali samo mjesec dana, nisu imali strpljenja sa mnom. Ispisali su me iz škole. Nisu se željeli mučiti sa mnom. Rekli su mojim roditeljima da me pošalju u specijalnu školu za gluhu djecu u Zagrebu.

"Ukratko...": Zaista je to žalosno. Umjesto da su se potrudili radije su te se riješili. Nisu imali volje i strpljenja. Došao si u Zagreb u školu i . . . ?

Alojz: Poslan sam u Zavod za gluhu djecu (danas Centar za rehabilitaciju slušno oštećene djece "Slava Raškaj") u Ilici 83.

"Ukratko...": Sigurno ti je bilo teško napustiti svoje, zar ne?

Alojz: Da, istina je. U početku mi je bilo veoma teško, ali kasnije sam zavolio školu i zavolio život u Zagrebu.

"Ukratko...": Kako to? Zašto?

Alojz: Kada sam dolazio na selo za ljetne praznike često sam radio teške poslove. Naime moj je pokojni otac bio rudar u obližnjem rudniku ugljena i više puta je ostajao cijeli dan u rudniku. Često je moja majka ostajala sama s malom mojom sestrom pa sam zamjenjivao oca. Bio sam jedina muška glava u kući.

Folkloriši iz našeg društva "Kulturno umjetničko društvo "Josip Medved" (gornji red s lijeva na desno: Ivan Sabolić, Jasenka ?, Ostoja Petrović, Slavica Gavran, udana Lovrić, Gabrijel Grinvald, Ana ?, Dragan Hrebinec, donji red: Alojz Vešligaj s bubnjom)

"Ukratko...": Ipak mislim da si trebao pomagati svojoj majci u odsutnosti oca. Ta, majka nije mogla sve sama raditi. Vjerojatno ste imali stoku, svinje i slično?

Alojz: Da, imali smo 2 krave, više komada svinja i puno živadi. Znam da sam trebao pomagati, ali bio sam dječak pa sam pomagao toliko koliko je to u mojoj dobi bilo moguće. Pomagali su nam moji rođaci koliko su mogli, jer su oni i sami imali previše svojih poslova.

"Ukratko...": To se isto događalo i meni, izgubio sam oca kada sam imao pet godina pa znam kako nam je bilo veoma teško.

"Ukratko...": Završio si školu u Ilici?

Alojz: Ne. Roditelji su me prebacili u normalnu školu u Rogatecu (Slovenija, bivša Jugoslavija) u sedmi razred osnovne škole. Završio sam dva zadnja razreda osnovne škole u Sloveniji.

"Ukratko...": Veoma zanimljivo. Vjerojatno su tvoji roditelji željeli da budeš kao čovjek normalna sluha.

Alojz: Da, tako je. Naime, u to vrijeme dobio sam slušni aparat koji su uvelike poboljšali moj sluh pa sam mogao normalnije pratiti nastavu u Sloveniji.

"Ukratko...": Nakon te škole nastavio si tamo školovanje odnosno naukovanje?

Alojz: Nažalost ne. Iz meni neobjašnjivih razloga roditelji su me uz pomoć Centra za socijalnu skrb iz Krapine upisali u školu učenika u

privredi u Ilici 83, Zagreb. Vjerojatno su me željeli imati u blizini.

"Ukratko...": Zaista je čudno. Kakvo si zanimanje izabrao?

Alojz: Nisam ja izabrao nego su mi odredili "stručnjaci" iz Zavoda za zapošljavanje. Učio sam se za postolara – izrađivača gornjih dijelova obuće, a želio sam biti parketar.

"Ukratko...": Šteta! Gdje si sve radio nakon završetka škole učenika u privredi (sada strukovna škola)?

Alojz: Radio sam u tadašnjem "DES-u", Ilica 29, u svojstvu izrađivača gornjih dijelova obuće ("krojač"), kasnije se poduzeće preselilo u Vlačku. Ukupno sam radio 25 godina. Zbog krize u poduzeću (neisploćivanje plaće) prebacili su me kod jednog privatnika. Kod privatnika radio sam 3 godine i opet ista kriza pa sam se zaposlio u poznatoj tvornici obuće "Šimecki". Ni tamo nije bilo dobro, radio sam samo 6 godina, naime došlo je do stečaja poduzeća "Šimecki" (2003. god.) i na kraju sam se završio na burzi gdje sam i sada. Nakupio sam "samo" 33 godine staža a kako imam 56 god. života a to je nedovoljno za mirovinu prema sadašnjim propisima.

"Ukratko...": Valjda primaš nekakvu naknadu od "burze"

Alojz: Da. Primam naknadu koja je nedovoljna za normalan život, a imam nezaposlenu suprugu. Ipak, idemo dalje. Na burzi su mi rekli da nemam

nikakvih izgleda da se zaposlim zbog moje "starosti". Ne preostaje mi nego da dočekam ispunjenje propisanih uvjeta za dobivanje mirovine. Žrtva sam, kao i mnogi, kapitalizma samostalne Hrvatske. U Jugoslaviji, mislim, bilo je bolje, barem za male ljude.

"Ukratko...": Čime si se bavio u slobodno vrijeme?

Alojz: U našem Savezu gluhih grada Zagreba bio sam veoma aktivan u tadašnjem Kulturno-umjetničkom društvu "Josip Medved". Bio sam folkloras četiri godine, pod palicom pokojnog Cimermana (koji mi je dao nadimak "Krapina Lojzek") a kasnije Kićo. Volio sam bicikl, nogomet i drugo. Često odem u svoje rodno mjesto. Imam brajdu pred kućom i voćnjak, pa se tamo opuštam u miru i idili, prirodnoj ljepoti svog rodnog kraja.

"Ukratko...": Tvoja grupa imala je gostovanja u drugim mjestima?

Alojz: Bili smo svuda u bivšoj Jugoslaviji. Osvajali smo prva tri mjesta. U Sarajevu osvojili smo drugo mjesto što nije bilo po volji gledatelja pa su bacali stolice i druge predmete na nas, a mi smo pobjegli.

"Ukratko...": Nisam ti postavio pitanje o bračnom statusu. Oženjen si, imaš li djece?

Alojz: Da, oženjen sam (od 1975. godine), imamo jedno dijete (sin) kome je sada 31 godina. On je zaposlen, a to nam uveliko olakšava život.

"Ukratko...": Stambena situacija?

Alojz: Uz pomoć mog bivšeg poduzeća "DES" dobili smo stan od grada Zagreba.

"Ukratko...": Družiš li se s prijateljima?

Alojz: Družim se sa svojim starim prijateljima koji su također ljudi oštećena sluha, privatno, ponekad planiramo izlete u prirodu i slično.

"Ukratko...": Tvoje mišljenje o radu Saveza gluhih?

Alojz: Zadovoljan sam. Savez mi je darovao telefaks i osigurao druge razne povlastice (napr. dobivanje godišnje karte ZET-a).

"Ukratko...": Poruka čitateljima?

Alojz: Svim mojim prijateljima i članovima čestitam Međunarodni tjedan i dan gluhih i Sretan Božić i Novu godinu.

"Ukratko...": Hvala na čestitki!

Antun Bakan

ŽALOSNA SUDBINA NAŠEG DUGOGODIŠNJEG STAROG ČLANA

IVAN FIČKO - ŠTIĆENIK U DOMU ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

Naš a bivši (silom prilika) član Ivan Fičko (72 god. - udovac) smješten je u domu za stare i nemoćne ljude u Pitomači (Podravina). Prije dvije godine doživio je moždani udar nakon čega mu je oduzeta desna strana tijela i povremeno gubi pojam o vremenu i okolini. Naš suradnik (autor ovog članka) ga je više puta obilazio odnosno posjećivao. Nekada se prisjećao nekih događaja iz našeg djetinjstva, naša mjesta u Podravini bila su udaljena oko 20 kilometara ali nas to nije spriječavalo da se sastajemo tokom ljetnih školskih praznika. Zajedno smo bili šticićenici tadašnjeg Zavoda za odgoj gluhoonijeme djece u Ilici 83, Zagreb, sada «Ustanova za rehabilitaciju slušno oštećene djece Slava Raškaj». Ivan Fičko bio je veoma aktivan dugi nz godina u Savezu gluhih grada Zagreba i športskom društvu gluhih «Silent».

Ivan Fičko s ljubaznim zaposlenicama Doma za starije i nemoćne

Obnašao je bezbroj funkcija. Bio je trener ženske rukometne ekipe gluhih Zagreba i Hrvatske. Bio je jedan od najboljih ručnih slagara – metera u tiskari «Vjesnik», proveo je u tom poduzeću cijeli radni vijek. Bio je dugogodišnji glavni meter lista «Sportske novosti». Bio je veoma cijenjen i omiljen među kolegama. Prije nekoliko godina umrla mu je supruga, ima sina koji se za njega brine i čini sve da bude dobro ocu.

O SUDBINI ZAVODA U ILICI I MI GLUHI IMAMO PRAVO REĆI ŠTO MISLIMO!

Mnogi od nas, članova Saveza, ponešto smo pročitali u dnevnim novinama da će gluhi izgubiti Zavod "Slava Raškaj" u Ilici 83 u Zagrebu. Prirodno je da nas je to sve dosta zabrinulo. Gradonačelnik Milan Bandić i njegova ekipa ove godine su obišli Akademiju likovnih umjetnosti koja je na istoj adresi, a imala je tada proslavu 120. obljetnice svog postojanja.

Rukovoditelji Akademije požalili su se da im je pretijesno i da već 8-10 godina pokušavaju proširiti se na prostor našeg Zavoda. Htjeli bi dio naše zgrade ili dvorišta.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet bio je brži i već se uselio u troetažno dvorišno krilo zgrade Zavoda. Sobe su preuređene u učionice, hodnik je popločen, prozori lakirani itd.

Naš Zavod ima dva dvorišta - istočno i zapadno, koja sada služe kao parkirališta za automobile. Prizemno je još škola "Zagreb" (za mlade koji čuju, a imaju neke probleme, pa ne mogu u redovite škole). Naši učenici, gluhi i nagluhi, polaze u tom Zavodu srednju stručnu školu za razna zanimanja. Tamo se školuju, hrane i stanuju, uz mjesečnu naplatu, koja iznosi, kako neki kažu, i do 6500 kn mjesečno!

Saznao sam od gluhih učenika da se Zavod neće potpuno iseliti još barem dvije godine. Ali na tome se već radi, a u međuvremenu Ilica 83. i Nazorova 47. uglavnom normalno funkcioniraju.

Jedan je bivši učenik Zavoda u više navrata obišao Ilici 83. pa za "Ukratko" dao podatke do kojih je došao. Sabor je uništio naš lijepi mali park i sagradio uz Zavod zgradu za potrebe svojih ljudi.

Zgrada Zavoda je stara oko 120 godina. Tu je nekada bila bolnica ili nešto slično, pa za rata vojarna i sabiralište ljudi i djece. Mi gluhi je koristimo oko 90-100 godina.

Smatram, da mi gluhi i nagluhi trebamo dio zgrade sačuvati za svoje potrebe, jer nas ima mnogo, s nagluhima sve više i više. Tu bi se za nas mogao osnovati neki kulturno-umjetnički centar. Ulična zgrada svakako bi trebala ostati kako je sada, jer to je u neku ruku spomenik kulture.

Mislim da ne bismo trebali imati ništa protiv toga da se teren uz Zavod iskoristi i dijelom ustupi Akademiji likovnih umjetnosti, a eventualno i Školi primijenjene umjetnosti koju, prema nekim informacijama Muzej umjetnosti i obrta želi izgurati

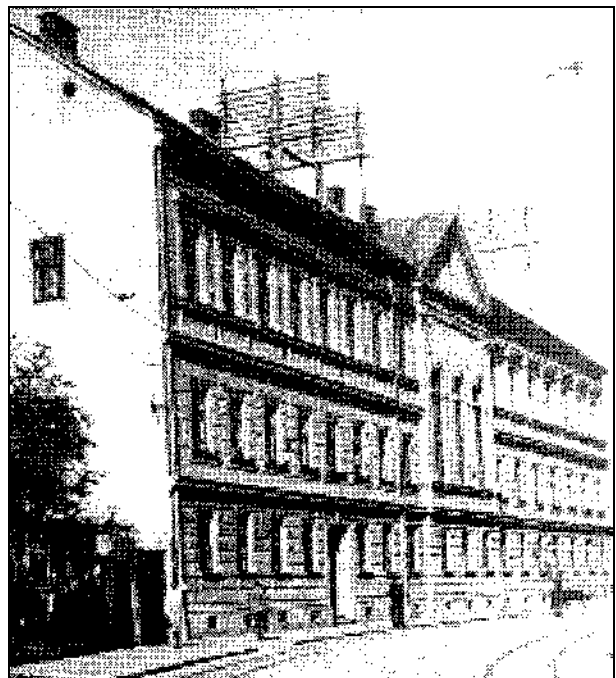
na ulicu. To je jako vrijedna škola koju su polazili i brojni naši članovi (Anđelko Glavan, Ivo Fanuko, Ante Cimerman, Rudi Mudrovčić i drugi). A i Akademija likovnih umjetnosti školovala je više naših članova (Hinko Gudac, Zlatko Omerbegović, Ivo Fanuko i drugi).

Istočno dvorište Zavoda dugo je oko 130 metara, a široko oko 20-30 m. Idealno za izgradnju nekog bloka. Zapadno dvorište bi se moglo ustupiti Akademiji. Sadašnje dvorište vapi za uređenjem.

Naš Savez gluhih i nagluhima iako nije vlasnik Zavoda ni terena trebao bi angažirati sposobne ljude iz svojih redova da sve prate i nas dobro informiraju kakve planove imaju nadležni organi. Ne bismo smjeli svojom nebrigom pridonijeti da se zatre Zavod i uspomena na nj.

NE ZABORAVIMO, ZAVOD JE BIO MAJKA SVIMA NAMA, on za nas predstavlja nešto veliko, srcu priraslo! Ne dopustimo da o njemu odlučuju ljudi kojima Ilica 83. više znači kao skupo gradilište nego kao nacionalna povijesna i kulturna vrijednost, mjesto gdje su tisuće gluhih i nagluhima obrazovanjem i odgojem našle put za ulazak u društvo.

Petar Šakić

NAJLJEPŠE USPOMENE I DOŽIVLJAJE NOSIMO U SRCU

1	*	2	*	3	*	4	*	5	*	6	*	7	*	8	*	9	*	10	*																						
11								12																																	
13								14																																	
15	*		*		*		*	16	*		*		*		*	17	*		*																						
	18				19								20																												
21				22							23																														
24	*		*		*		*		*	25	*	26	*	*		*			27		*																				
		28						29																																	
30	31					32	*		*		*		*		*			33	*	34	*	35	*	36	*	37	*	38	*	39	*	40	*		*	41	*	42	*		
43			44	*		45								46																						47			*		
48				*	49									50		51											52							53				*			
54				*									55	*		*	56	*		*				57	58									59				*			
		60	*									61		62		*				63																	64			*	
65	66		*								67	68		69	*		*	70	*		*		*		*		*		*		*				71				*		
72			*							73					*																										*

ZGRADA ZEMALJSKOG ZAVODA U ILICI 83,1894. GODINE

VODORAVNO: 1. IME I PREZIME SLAVNE HRVATSKE SLIKARICE, ČIJE IME NOSI USTANOVA KOJOJ JE KRIŽALJKA POSVEĆENA, 11, Država u Istočnoj Aziji, 12, Cij, namjera, 13, Naziv američkih svemirskih letjelica, 14, M. ime, Teodor, 15, UGLEDNI HRVATSKI UČITELJ ZA GLUHE I PISAC, UPRAVITELJ USTANOVE OD 1908 DO 1926, 18, Inicijali slavnog našeg izumitelja, 19, Drugi naziv za Skite, 20, Silicij, 21, Stuba, dio skalinae, 23, Kratica za atmosferu, 24, PREZIME SURDOPEĐAGOGA, UPRAVITELJA USTANOVE OD 1945 DO 1949, (PETAR), 28, Ljetovalište u Istri, 29, Bodlja na biljci, 30, Suglasnik i samoglasnik, 32, i 42. OKOMITO: STARI NAZIV ZAGREBAČKE USTANOVE ZA GLUHE (DANAS: CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE »SLAVA RAŠKAJ«), OSNOVANE 1891. g. (vidi sliku), 43, Kratica američke države Arkansas, 45, Jedan element, kalij, 46, Nalog kreditne ustanove za isplatu, 47, ovdje na tom mjestu, 48, Biljna masnoća, nadomjestak za maslac, 51, Doprinos, milodar, 52, Dva suglasnika, 53, Rijeka u Aziji, 54, Stanovnik kraja uz Savu, 55, PREZIME OSNIVAČA PRVE ŠKOLE ZA GLUHE U HRVATSKOJ (ADALBERT), 57, Pripadnik Winnetuova plemena, 59, Ptica trkačica, 60, Sedmica, nedjelja dana, 62, Tonski rod, protivno od mola, 63, Lučki grad u Maroku, porušen u potresu 1960 g. (prvo i posljednje slovo: A, R), 64, Franc, član za m. rod, 65, Jadranski otok, 67, Auto-oznaka Novog Sada 69. UPRAVITELJ USTANOVE OD 1926. DO 1940. (Rajko), 71. Kratica za »socijalni«, 72. Bratov sin, 73. Osoba koja vrši reklamu, 74. Gusta juha (po franc. ragout).

OKOMITO: 1. Biještavilo, 2. Stanovnica Laponije, 3. Otpadnici odneke ideje, 4. Talasi, 5. Mana oka, škljajavost, 6. Pripadnik indijanskog plemena (zadnje slovo: K), 7. Švedanin, 8. Vrh kuće, 9. Uzvik, 10. Engl, mjera za dužinu (množ.), 16. Nedostatak, 17. Estonci, 21. Auto oznaka Srijemske Mitrovice, 22. Kraj pod Velebitom, 23. Antifašističko Vijeće Narodnog Oslobođenja Jugoslavije (krat.), 25. Mala staja, 26. Strano m. ime, 27. Zatvor, haps, (drugo slovo: U), 30. Prvak (u sportu), 31. Ptica grabljivica, 32. Zarađeni novac, 33. Premda, iako (zastarjeli izraz), 34. Izrasline na leđima, 35. M.ime, Leon, Lav, 36. Ulošci, nogu (u kirurgiji), mn., 37. Suglasnik i samoglasnik, 38. Otpadanja, 39. Grad u Crnoj Gori, 40. Rimskim brojkama: 4, 41. Stručnjak za narodoznanstvo, 42. VIDI 32. VODORAVNO! 44. UPRAVITELJ USTANOVE OD 1949. DO 1960. (KRSTO), 45. Osvježujuće piće (mn.), 49, Krietka, sanduk za voće, boce, 50. Muka, nevolja, 53. Znak za indij, 56. UPRAVITELJ USTANOVE 1895-1908 (IVAN), 58. Glavar pašaluka u Otomanskom carstvu, 61. Kratica za sjever-sjeveroistok (North-North-East), 63. Ponosan, ohol (turb., drugo slovo: G), 66. Auto-oznaka Leskovca, 68. Auto-oznaka Skoplja, 70. Znak za renij, 71. Auto-oznaka Sarajeva.

RJEŠENJE - VODORAVNO: 1. Slava Raškaj, 11. Japan, 12. Svrha, 13. Apolo, 14. Teo, 15. Josip Medved, 18. NT (Nikola Tesla), 19. Saki, 20. Si, 21. Skalin, 23. Ai, 24. Matijašević, 28. Ika, 29. Tm, u, 30. Šo, a, 32. Zavod za gluhoonijem (u dječ.) 43. Ark., 45. Kalij, 46. Akreditiv, 47. Tu, 48. Margarin, j, 51. Obol, 52. PK, 53. Ind, 54. Posavac, 55. Lampe, 57. Apaš, 59. Noli, i, 60. Tjedan, 62. Dur, 63. Agadir, 64. Le, 65. Olib, a, 67. NS, 69. Hergešić, 71. Soc, 72. Nećak, 73. Reklamer, a, 74. Ragu.

KOMENTAR STAROG ČLANA O GUBITKU ZAVODA...

"Majko hraniteljice gluhih" - zbogom! (?)

U cijelom svijetu bivši učenici ili studenti daju svojoj staroj, voljenoj školi, latinski naslov "Alma mater" (što znači "Majka hraniteljica"). Naš Zavod za gluhe u Ilici stoput više zaslužuje takav naziv. Cijelo je stoljeće bio prava "Majka hraniteljica gluhih" - "Alma mater surdorum". Skoro svi naši članovi malo starijih generacija tamo su boravili od ranog djetinjstva do mladosti. Mnogima je ta ustanova praktički zamijenila majku, obitelj... A i drugi gluhi, koji se tamo nisu školovali, ovu su ustanovu poštovali i voljeli, jer je su u njoj, pri njoj, niknule prve udruge gluhih, ona je među nama stvorila svijest o zajedništvu, njezini su nastavnici i ravnatelji bili prvi i najbolji suradnici našeg Saveza.

Kako u ovom broju Ukratkog piše član našeg uredništva Pero Šakić, po nekim nagoviještajima zatvorit će se postojeći centar za gluhe u Ilici 83., izgubit ćemo slavno središte našeg obrazovanja i kulture, iz kojega su s tisućama gluhih izrasli mnogi naši gluhi intelektualci - nastavnici, umjetnici, vrsni stručnjaci i društveni radnici.

Iz arhiva smo izvukli ovu križaljku, koja je sastavljena i objavljena prilikom 100. obljetnice Zavoda. U njoj ćete naći samo nekoliko imena ljudi osobito zaslužnih za ovu ustanovu. Ali postoje spomenknjige o povijesti Zavoda i dobro bi bilo da ih češće prolistamo i sjetimo se svih onih koji su svoj život posvetili radu za gluhe u toj ustanovi: nastavnika, psihologa, uprave i ostalog osoblja. Svoja sjećanja možemo opisati i objaviti u "Ukratkom". Tako će barem u našim uspomena Zavod postojati i dalje, ako ga zaista fizički zatru...

SMIJEŠNA STRANICA

PITANJE

Grčkog mudraca Talesa upita neki sofist:

- Što je po tvom sudu, najtrajnije?
- Nada, jer ona je posljednje što nam ostaje - odgovori Tales.
- A što je najlakše?
- Dati nekome savjet.

ATEIST

Ateističkom filozofu Diagori iz Melosa jedan svećenik pokaže tablicu sa zahvalama spašenih brodolomaca i reče:

- Eto, više nećeš sumnjati da postoje bogovi! Na to Diagora odgovori:
- A gdje je lista utopljenih?

PETROLEJKA

Imali smo dražesnu kolegicu. Bila je vrlo lijepa, ali ne baš blagoslovljena duhovnim sposobnostima - izvještava Leo Slezak.

- Znaš li da je umro Edison, Luisa?-pitali su jer.
- Kakav Edison? Životinja iz kavane Beč?
- Ma ne, dijete, izumitelj Edison?
- Kakav izumitelj?
- Zar nisi još nikada ništa čula o izumitelju Edisonu?
- Ne, a šta je on to izumio?
- Dakle, pazi. Prije nego je otkrivena električna struja, svijetlili smo petrolejkama. Kad je otkrivena struja, Edison je pronašao žarulju, koja nam daje električno osvjetljenje.
- I taj je umro? -Da.
- No, onda ćemo opet svijetliti petrolejkama.

RADOST

Nakon što su se ujutro probudili, gluhi muž se okrene prema ženi i ozbiljnim znakovnim jezikom joj reče:

- Ženo, danas moramo našem psu odsjeći rep!
- Žena ga sva u čudu pogleda:
- Za Boga miloga, zašto bismo psu odsjekli rep?
- A muž joj objasni:
- Sutra dolazi tvoja majka, a ja ne želim da stekne dojam da joj se netko raduje . . .

ŽELJA

Bračni par, oboje 40-godišnjaci, slavili su svoju 15. obljetnicu braka. Na taj posebni dan posjetila ih je dobra vila i rekla im da su bili vrlo odani jedno drugom pa će im ona ispuniti tri želje.

Žena je poželjela otići na put oko svijeta sa svojim suprugom. VUUUŠ! U ruci su joj se smjesta stvorile karte za krstarenje. Sad je bio red na supruga. Pogledao je svoju dragu suprugu. Pogledao je te karte. S vragolastim bljeskom u očima poželio je puno mladu ženu pokraj sebe. I VUUUŠ... odjednom mu je bilo 75 godina (Chris Parker, SAD)

VRLI MUŠKI SVIJET

Bila sam pri kraju trudnoće, I moj je suprug nekoliko dana prije porođaja pao s nadstrešnice I uganuo oba skočna zgloba pa je morao hodati na štakama. Kad su meni počeli trudovi, zbog svoje nezgode, on me nije mogao voziti u radaonicu, pa sam morala ja-stala sam svaki put kad bih osjetila trudove. Napokon smo stigli u bolnicu. Ostavila sam ga na ulazu u ginekologiju I otišla parkirati automobil, a on se polako odvuкао do prijamne kancelarije, gdje mu je sestra za pultom rekla da mora ići na ulaz za hitne slučajeve.

"Ne, radi se o mojoj supruzi", pokušao joj je objasniti. "Ima trudove" "Gdje je ona ?" upitala je sestra.

"Parkira auto", rekao je "I donosi torbe."

(Doreen Whyte, SAD)

PO ŽELJI

Stari gluhi grof leži na samrtničkoj postelji.

Pored njega su svi u muklom iščekivanju.

Napokon, grof reče:

- A sada, gospodine bilježniče, zapišite u moj testament da mi je posljednja želja da na mojoj sahrani svira limena glazba vatrogasnog društva.
- Lijepo – reče bilježnik. – A što biste željeli da čujete?!

SLIČNOST

Grof nagluhi u godinama pita slugu:

- Andrija, da li naš WC ima dvokrilna vrata?
- Ne, gospodine.
- Onda sam ja čučao u ormaru, Andrija! – odgovori grof.

PRIJEVARA

Stigla nova grupa žena u raj. Sveti Petar ih postroji i kaže:

- Sve žene koje su barem jednom prevarile muža, neka istupe korak naprijed!
- I sve istupe, osim jedne. Vidjevši to, Bog kaže Svetom Petru:
- Idi provjeri da ova nije možda gluha.

Na 90-DNEVNOJ sam dijete. Do sad sam izgubila 45 dana. (Minerva Schurke, američka komičarka)

SAVJETODAVNI OBITELJSKI CENTAR HRVATSKOG SAVEZA GLUHIH I NAGLUHIH

Zagreb, Palmotićeva 4; tel./fax: 01/ 48 14 114

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Vodi mr. sci. psihologije Vesna Ivasović

srijedom od 15 do 17h, Zagreb, Palmotićeva 4

e-mail: psiholoskosavjetovaliste@yahoo.com

- savjetovanje roditelja gluhe djece
- psihološka podrška i pomoć gluhoj i nagluhoj djeci i mladima
- psihologijska ispitivanja gluhe i nagluhe djece i odraslih
- pomoć u kriznim situacijama

Za one koji žive izvan Zagreb, usluge se mogu dobiti telefonom ili e-mailom.

DEFEKTOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Vodi Zvonka Matoic, prof. defektolog

petkom od 18 do 20h, Zagreb, Palmotićeva 4

- priprema za školu slušno oštećene djece predškolske dobi
- pomoć u učenju školske djece i omladine
- tečajevi znakovnog jezika

USLUGE SU BESPLATNE!

***AudioMed d.o.o.* - VARAŽDIN**
**SLUŠNI APARATI, PRIBOR I
POMAGALA ZA GLUHE**

ANALOGNI I DIGITALNI SLUŠNI APARATI
IZRADA KANALNIH SLUŠNIH APARATA
OTOPLASTIKA – izrada individualnih umetaka
PRIBOR ZA SLUŠNE APARATE
POMAGALA ZA GLUHE OSOBE
BATERIJE ZA SLUŠNE APARATE
BATERIJE ZA GOVORNE PROCESORE (Cochlear)

***AudioMed d.o.o.* VARAŽDIN**
I. Meštrovića 2 ; 42000 VARAŽDIN
Tel: (042) – 215 – 250
Fax: (042) – 215 – 255
E-mail: audiomed@vz.t-com.hr

